

ČÍSLO 44 | **PROSINEC 2023**

KOLEM KAMEN

www.kolem-kamen.cz

IronDog 07

Kolem kamen
časopis pro ty, kteří to s topením myslí
opravdu vážně

čtvrtletník
číslo 43, vychází 15. 9. 2023
ISSN 2464-7527
MK ČR E 21836

Vydává
Spolek na obnovu tradičních řemesel
Dvory nad Lužnicí 87
378 08 Dvory nad Lužnicí
IČO: 03390578
zapsáno ve spolkovém rejstříku
vedeném u Krajského soudu v Českých
Budějovicích v oddílu L, vložke číslo 6499

šéfredaktorka
Jitka Pokorná

vedoucí vydání
Eliška Pokorná

jazyková redakce
Radka Šímová

spolupracovníci redakce
Karel Blažek, Igor Bubeníček,
Hannes Eilig, Julie Hrabánková,
Marta Jastrebnická, Petra
Sedláčková, Růžena Srbová

grafická úprava a sazba
Michal Jánský

tisk
Akontext s.r.o. Praha

www.kolem-kamen.cz
redakce@kolem-kamen.cz

Editorial

Text | Jitka Pokorná
Foto | archiv redakce

Držíte v rukách naše nové vánoční vydání čtvrtletníku Kolem kamen. Přiznám se, že nás všechny v redakci zvláště příprava vánočních čísel nesmírně baví. Chystání všech vánočních „cingrlátek“, pečení cukroví v době, kdy ze stromů ještě neopadalo listí, má také něco do sebe. Sice nám na záda také dýchá uzávěrka a termín v tiskárně, ale ještě ani zdaleka nezačal předvánoční spěch, a tak se nám příprava Vánoc „na nečisto“ dělá s velikou radostí. Asi na tom předvánočním stresu něco přece jen bude. Ještě jedno zjištění jsme při přípravách učinili. Tradiční postní jídlo, které pravidelně konzumujeme v době předvánoční, a to kroupový kuba, se dá docela dobře jíst jako oběd kdykoliv během roku.

Na podzim tohoto roku jsme se vydali kvůli jedněm velmi tajemným kamnům, o kterých se dočtete v tomto čísle, na západ Čech do malého, ale malebného města Poběžovic. Už si ani nevzpomínám, kde na mě kdysi první zmínka o kamnech v podobě pána v županu vykoukla. Ale tak nějak mi přicházejí do cesty už pěkných pár let. Kvůli nim jsme před pár lety navštívili zámek Hrubý Rohozec na severu Čech. Zde jsme objevili jejich maketu a přinesli reportáž o zámku i majiteli kamen a jeho rodině z rodu Coudenhove-Kalergi.

Pak jsme mnoho let o kamnech nic nevěděli. Ani to, zda opravdu existovala, nebo zda nejsou jen báchor-kou, tak trochu jako příběh o Golemovi. Ale osud tomu chtěl, a když jsme v loňském roce kvůli kamnům Willyho Ruse navštívili muzeum v Chebu, zjistili jsme autora kamen. Poté přišla další indicie při čtení knížky, další se objevila na sociálních sítích. A po pár letech se nám splnil sen. Sedíme na Městském úřadě v Poběžovicích a v rukách držíme kachle z kamen „Pána v županu“.

Procestovali jsem kvůli kamnům republiku křížem krážem, abychom konečně doplnili mozaiku celého příběhu. Ale pro mne má celé tohle pátrání další malé bonusy. V chebském muzeu se mi náhodou dostala informace o mé babičce, na kterou si pamatuji již velice matně. Byla jsem malé dítě, když odešla. Zjišťuji, že v obci Teplá, kde babička žila, mluvila v té době většina lidí tzv. egerlandštinou, což je trochu jiná němčina. Ukázali mi knihu, kde evidovali počet obyvatel v té době, a dozvěděla jsem se mimo jiné, že tímto jazy-

kem mluvila většina obyvatel. Pro mě mnoho nových zjištění.

Cestou z Poběžovic jsem navštívila své rodiče pro změnu v Domažlicích. Táta se mě ptá, co jsi holka dělala v Poběžovicích? Říkám, že jsem byla zjišťovat informace o jedné unikátní kamnech z jejich zámku. Rozpovídal se, jak na zámku jako voják na tehdy povinném cvičení svými těžkými botami při nácviu poplachu nechtěně přispěl k plundrování krásných dřevěných schodů. Další nové zjištění. Jen mne napadá, co pěkného mi tato kamna ještě připraví za nové překvapení.

Protože máte rádi povídky, tak jsme vám jednu připravili. Je inspirována skutečným příběhem kamnáře z Karlových Varů. A pokud teď máte nervy z toho, že nemáte na svátky vzorně vygruntováno, možná po přečtení povídky své plány s generálním úklidem ještě přehodnotíte.

Celá naše redakce včetně redakčního psa vám přeje pěkné čtení, klidné a spokojené vánoční svátky a v novém roce mnoho krásných chvil nejen kolem kamen.

Materiály v kamnařině

4. díl: voda

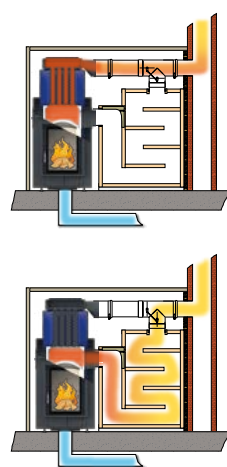
Text | Hannes Eilig

Foto | archiv Kolem kamen, Brunner

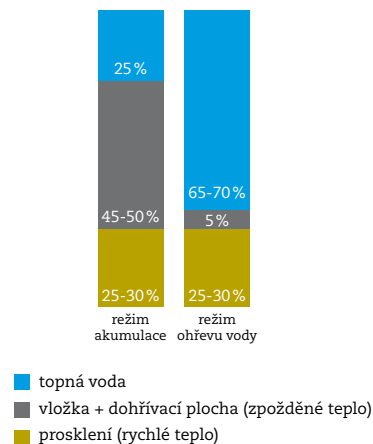
Teda to to uteklo. Naše roční psaní o rozmanitých materiálech v kamnařině se chýlí ke konci. V minulých číslech jsme definovali pojmy důležité pro kamnářský obor a podle vlastností jsme rozčlenili jednotlivé materiály, co se používají v kamnářství. Obecně se dá říci, že materiály s vysokou objemovou hmotností zpravidla dobře vedou teplo a dokáží ho dobře akumulovat, zatímco materiály s nízkou objemovou hmotností vedou teplo špatně, a proto se používají na izolace obvodových stěn či stropů. Existují ovšem i výjimky. Jednou z nich je grafit. Grafitové desky mají nízkou objemovou hmotnost, a přitom velice dobře vedou teplo. Grafit se také přidává do některých receptur na žárobetonové desky, aby se zlepšilo jejich vedení tepla. Další výjimkou je voda, na kterou se podíváme trochu podrobněji.

Voda se hodnotou svojí objemové hmotnosti, která je přibližně 1.000 kg/m^3 , včleňuje mezi izolační a akumulační materiály. Dá se říci, že se vlastně hodnotou své objemové hmotnosti více blíží izolačním materiálům než akumulačním materiálům, a přesto teplo skvěle akumuluje. Díky tomu, že dokáže dobře absorbovat tepelnou energii, bývají teplovodní výměníky zpravidla umístěné co nejbližší ohništi, kde jsou teploty nejvyšší. Konstrukce a velikost teplovodních výměníků rozhoduje o tom, jestli je možné akumulaci do vody kombinovat s akumulací do šamotového, nebo žárobetonového tahového systému. Velké teplovodní výměníky ochladí spaliny tak, že už není možné jejich teplotu dále snižovat v tazích, a je nutné je odvést rovnou do komína. Menší teplovodní výměníky se naopak s tahovým systémem kombinují. Existují i takové typy ohnišť, které umožňují vedení spalin dvěma různými cestami. V tako-

vém případě se můžete rozhodnout, jestli chcete akumulovat do vody, nebo do tahového systému:

Rozdělení využitelného množství tepla

Voda má oproti jiným akumulacním médiím jednu nespornou výhodu. Je jí totiž možné lépe „skladovat“. Pokud máme v systému kachlových kamen nebo krbu teplovodní výměník, měla by být součástí tohoto systému i jedna nebo více akumulacních nádrží. Ohřátá voda z teplovodního výměníku je přiváděna do této akumulacní nádrže (primární okruh) a z ní je potom odváděna do radiátorů (sekundární okruh). Zatímco ostatní akumulacní materiály nahřejeme a ony více či méně rychle postupně energii zase vydávají a postupně samovolně chladnou, u vody je to jinak. Tam totiž o rychlosti chladnutí rozhodujeme

do značné míry my, a to především tím, kolik budeme mít v sekundárním okruhu otevřených radiátorů, případně kolik metrů vytápěné podlahy. Samotné akumulacní nádrže bývají izolované, aby teplotu co nejpomaleji ztrácely. Teplota vody v akumulacní nádrži je zároveň mnohem nižší, než když nahřejeme akumulacní materiál. K ochlazování akumulacní nádrže tedy dochází pomaleji, protože není tak vysoký rozdíl teplot mezi akumulacní nádrží a okolní teplotou v místnosti, kde se akumulacní nádrž nachází.

Bavorská firma **Brunner** nabízí v tomto ohledu skutečně komplexní řešení

Brunner HKD 2.2, kachle Kamnářství Bechyně, velkoplošná keramika Rilky v glazuře Šedá Vodovka, realizace Roman Hanuš

Velice důležité kamnářské materiály, kterým jsme se zatím nevěnovali, jsou pojiva. Je pravda, že v některých případech bývají akumulční materiály přidávány ke krbovým či kamnovým vložkám takzvané „na sucho“. Tak je to například v případě akumulčních prstenců MAS od Brunnera nebo prstenců Helix u Sparthermu. Ve většině případů jsou však kamnářské materiály k sobě spojené nějakým pojivem. Tato pojiva je možné rozdělit do dvou základních skupin. Pojiva s keramickou a s hydraulickou vazbou. Hydraulické vazby užívají v kamnařině hojně využívané „haftmörtely“ a všelijaká další různá zpravidla rychle tuhnoucí lepidla. Vazbu keramickou najdeme například u staré dobré a od nepaměti používané „kam-

nářské hlíny“. V obou případech je velice důležitá voda ve struktuře vytvrdnutého pojiva. Kdekdo by si mohl myslet, že po vyschnutí už v hlíně žádná voda není, ale tak to není. Pevnost spojení materiálů hlínou závisí na teplotě, jaké jsou tyto materiály vystaveny. Vezměme si jako příklad dva extrémní případy. V tom prvním spojíme hlínou kachle v místech, kde nebývá vyšší teplota než 100 stupňů. Hlína dokonale přilne k povrchu porézního kachle a „pouze“ vyschne. I toto spojení je dostatečně pevné a staticky stabilní. V druhém případě spojíme hlínou šamotové tvarovky v ohništi. Tedy tam, kde může být i teplota kolem 1.000 stupňů, tedy teplota, která je vlastně stejná jako teplota vypalování kachlů. V tomto případě odchází z hlíny

Teplovodní kamnová vložka **Brunner B8**, kachle Kamnářství Bechyně v glazuře Krakelé, realizace M. Jauernig

nejenom takzvaná „volná“ voda jako při vysychání, ale i takzvaná chemicky vázaná voda a dojde ke slinování, což je vlastně splynutí jemných částic. No a když něco splyne, tak to jen těžko urvete. U hydraulické vazby je to svým způsobem opačné. Voda, kterou k sypkému rychle tuhnoucímu lepidlu přidáme, je během tuhnutí do struktury zabudována. I tento způsob ale vede ke vzniku pevného spojení.

Po roce by se tedy dalo říci, že o kamnářských materiálech víte skoro všechno. A nejen vy. I my, i když už se drahá léta pohybujeme v oboru, jsme si rádi tyto užitečné informace zopakovali. Jak říkají kamnáři z bavorského Eggenfeldenu: „*Übung macht den Meister!*“

Anebo po česku, že člověk získává dokonalou dovednost, zručnost nebo znalost něčeho jen dlouhodobým a trpělivým procvičováním. A to je svatá pravda.

Pevně věříme, že jste si z toho celoročního opáčka odnesli něco užitečného a že vás teď při výběru vašeho nového topidla hned tak něco nezaskočí. Z vlastní zkušenosti víme, že zákazník, který má přesnou představu, k čemu mu mají kamna v budoucnu sloužit, je pro kamnáře opravdovým požehnáním. Až zase někdy uvidíte sedět před novostavbou chlapíka s hlavou v dlaních a prsty ušpiněnými od hlíny, vězte, že je to nejspíš kamnář, který právě dostal zadání, že je celkem jedno, jaká kamna postaví, hlavně aby byla zelená.

Novinky

Na rok 2024 si pro vás firma Brunner připravila dvě novinky.

Jednou z nich je možnost objednat si **tmavý interiér panoramatických krbových vložek v litinovém provedení** místo dříve používaných černých šamotů. Litinové obložení zadní stěny má stejnou strukturu jako už dobře známá otevřená ohniště Urfeuer a v kombinaci s třístranným prosklením působí velice elegantním dojmem.

Druhá novinka je **žárovetonová obestavba BSO, připravená na dobře známou kamnovou vložku s teplovodním výměníkem HKD 2.2SK** v čelním i průhledovém provedení. Výhodou tohoto typu obestavby je její relativně nízká cena a jednoduchá stavba. Nevýhodou je, že v tomto případě můžete vložku používat pouze v režimu toku spalín přes teplovodní výměník rovnou do komína, a nevyžijete tedy i druhou možnost, kterou je tok spalín přes akumulací výměník.

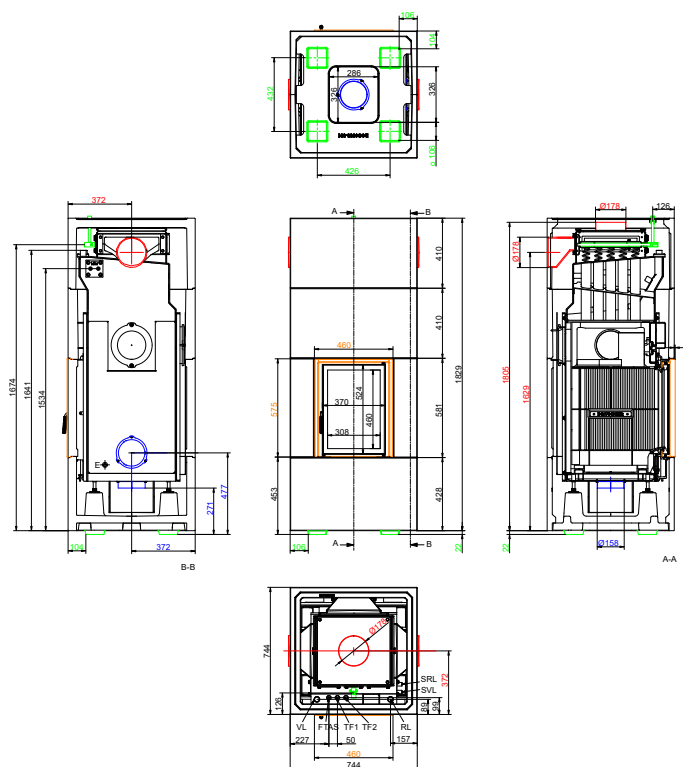
BRUNNER®
heizen auf bayerisch.

**Černé obložení topeniště
s litinovou zadní stěnou pro
Panorama-Kamin**

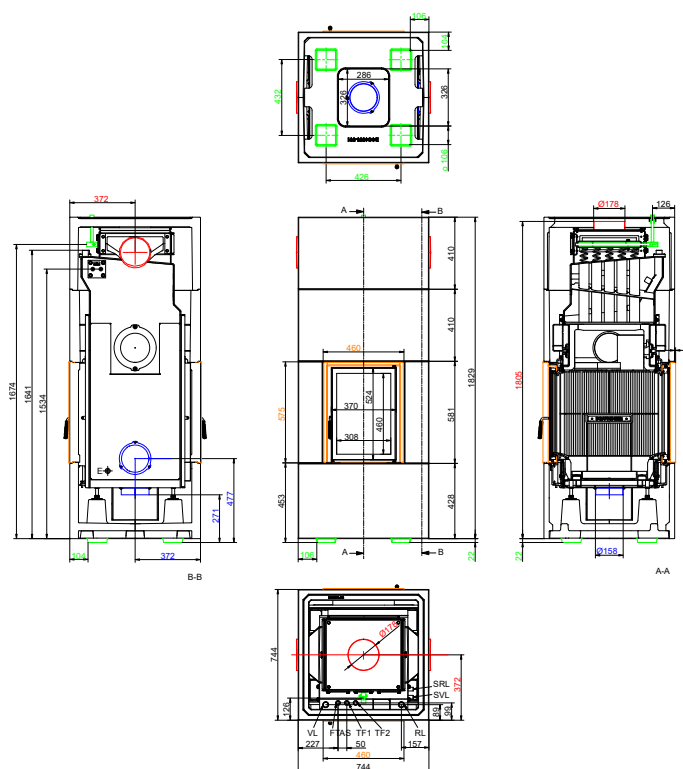
- 42/42/42/42
- 51/50/50/50
- 51/88/50/88
- 51/66/50/66

BSO 06 s HKD 2.2SK s čistícím mechanismem

BSO 06 s HKD 2.2SK Tunnel s čistícím mechanismem

Bizár, nebo umělecký skvost?

Text | Julie Hrabánková

Foto | Milan Novobilský, Rodinný archiv Coudenhove Kalergi, uloženo ve Státním oblastním archivu Plzeň, pracoviště Klášter, archiv Kolem kamen

Pohled na kachlová kamna hraběte Hanse Coudenhoveho přezdívaná „Pán v županu“ může v někom vyvolat rozpaky. Taková troufalost – je to kýč a nevкус, nebo odvaha a nekonvečnost? Vypravili jsme se za nimi až do západočeských Poběžovic, abychom poznali osud Hansovy rodiny, kamen i celého zámku.

O náhody tu není nouze

Po stopách pána v županu jsme se vydali už v jednom z prvních čísel našeho časopisu. Tehdy nás cesta zavedla na zámek Hrubý Rohozec, kde jsme objevili miniaturu těchto kamen. Tam jsme se také poprvé vydali po stopách fascinujícího příběhu rodiny Coudenhove – Kalergi.

Příběh kamen, která si Hans nechal vyrobit podle své vlastní předlohy, se nám ale odkrýval pomalu. Kde ale kamna jsou, to nebylo jisté. Až jsme si začali myslet, že možná nikdy neexistovala.

Když jsme ale o několik let později, začátkem tohoto roku, navštívili chebské muzeum, čekalo nás překvapení. Do Chebu jsme se vydali za Národopisnými kamny Williho Russe. Tam jsme ale zjistili, že

to nebylo jeho jediné mimořádné dílo, ale že je také autorem zmíněných unikátních kamen ve tvaru muže v županu.

Na Facebooku jsme pak navíc objevili fotografii, která dokládá, že tato kamna skutečně existovala a stála na zámku v Poběžovicích. Nebylo na co čekat, museli jsme to prověřit. Do Poběžovic jsme zamířili osobně a tajemství kamen vám teď prozradíme.

Narcismus par excellence?

Umíte si představit, že sami v sobě nacházíte takovou míru zalíbení, že si necháte vytvořit kamna s vlastní podobiznou? A aby to celé navíc dostalo ten správný nádech bizarnosti, necháváte na kamnech měnit vyobrazení své hlavy podle toho, jak stárnete a tloustnete, aby byla stále aktuální?

Když vám teď představím Hanse Coudenhoveho v jeho pestré škále excentričnosti, možná vám ta kamna začnou dávat smysl.

Laskavý podivín

Na počátku Hansova odlišného přístupu k životu, jeho podivínství a jeho výstřednosti byl možná už jeho samotný původ. Narodil se v Tokiu jako nejstarší syn hraběnky Mitsuko a rakouského diplomata hraběte Heinricha Coudenhoveho. Rodina se pak přesunula zpět do Československa právě na zámek Poběžovice, který se stal jejich rodinným sídlem. Po smrti otce připadl zámek Hansovi. Ten zde začal projektovat svůj výtvarný, architektonický talent s příchutí okázalosti. Díky tomu však zámek vzkvětal, proběhlo mnoho úprav exteriéru i interiéru zámku, jako věžičky, kašna, reliéfy a vznikl například bunkr s medvědíím výtěhem.

Naprosto šokující muselo být pro obyvatele malé vesničky, když se po městě Hans proháněl v autě,

které bylo v duchu jeho rodového erbu nabarveno z jedné poloviny červeně a z druhé poloviny žlutě. V těchto barvách pak pořádal i opulentní hostiny, kde i jídlo muselo mít výhradně tyto dvě barvy.

To by možná bylo ještě úsměvné, ale co ta mumie v sarkofágu, která mu ležela pod postelí a kterou s sebou údajně vozil na významnější cesty, aby s ní mohl vést rozhovory?! A jako hodně zvláštní je možné označit i jeho literární dílo „Snědl jsem bílou Čínanku“.

Teď už ta kamna s vlastní podobiznou dávají trochu smysl, ne? Ale pozor, Hans byl zároveň člověkem velmi sečtělým se zájmem o umění i mezinárodní vztahy. O to se velmi zasloužil jeho otec, který ho spolu s mladším bratrem Richardem brávil do své knihovny a dlouze s nimi diskutoval. Hansův bratr Richard se pak stal jedním z autorů myšlenky Panevropy jako sjednocené Evropy, na které stojí i myšlenka dnešní Evropské unie.

Nevšední narozeninový dárek

Ale zpět ke kamnům. Kamna si Hans u Williho Russe objednal jako svůj vlastní narozeninový dárek. Roku 1933 měl slavit svých 40 let. Zadáním byla kamna ve tvaru jeho samotného v nadživotní velikosti v obrovském kožichu sahajícím až na zem. Hans v té době oplýval velmi robustní postavou, kterou navíc kožich lemovaný cennými kůžemi zevnitř i zvenčí činil ještě mohutnější.

Kromě samotné sochy stála kamna na mohutném podstavci a stejně jako Hansova hlava se postupem času měnil. Změnou postupně procházelo i pozadí kamen, které bylo zdobenější a zdobenější. Příkládat se pak mělo údajně zezadu.

Salónní záležitost

Přestože se dochovaly fotografie, které dokazují, že kamna na zámku skutečně stála, není tak úplně jisté, kde se přesně nacházela nebo jaké rozměry měla. Tuto otázku si však položil také Milan Novobilský a ve své odborné stati Kachlová kamna hraběte Hanse Coudenhoveho a jejich situování na zámku Poběžovice se na ni pokusil odpovědět. Podle jeho analýzy se kamna nacházela v salónu prvního patra zámku, kde Hans přijímal návštěvy nebo dojednával obchodní kontrakty. Odtud bylo také možné snadno dojít do jižního křídla zámku, kde měla rodina svůj byt. Jistou chvíli se ale nejspíš nacházela také v knihovně v prvním patře. Kamna byla podle propočtů pana Novobilského skutečně obrovská. Z původních 286 cm se po přístavení vyššího podstavce dostala až na 313 cm.

Hans byl ze svých vlastních unikátních kamen natolik nadšený, že si nechal vytvořit ještě neznámý počet jejich miniatur, aby s nimi mohl obdarovávat své známé, a rozšířil tak povědomí o tomto skvostu. Na jednu z těchto miniatur jsme narazili tehdy v Hrubém Rohozci.

Konec špatný, všechno špatně

Jak se ale stalo, že nějakou dobu nebylo tak úplně jasné, kde kamna jsou? Nebyla to jen kamna, která zásahem historických událostí pozbyla svou slávu. Hansovi byl po válce zámek zabaven a společně se svou dcerou Marií Electou byl odsunut do Německa. Jeho jediným majetkem se tak ze dne na den stal pouze velký kufr.

Podobně smutný osud pak čekal i na kamna. Když se po válce do zámku nastěhovali pohraniční vojáci, bylo jasné, že to kamna i celý zámek

bude stát hodně. Štěstím v neštěstí by se možná dalo nazvat to, že vojáci kamna zcela nezdevastovali, ale rozebrali a uložili do dřevěných beden. Byla tak nějakou dobu uložena na zámku a o mnoho let později byla jedním ze starostů uskladněna v pronajatém nádražním skladu. V dřevěných bednách čekají na znovuobjevení své slávy a na opětovné sestavení dodnes.

Samotný zámek ale tolik štěstí neměl. Dokud sídlili v zámku vojáci, ještě ho to, ač v nevalném stavu, udržovalo při životě. Konečný úder mu ale uštědřilo období bezmála 20 let, kdy byl zámek po odchodu vojáků zcela ponechán vlastnímu osudu, zubu času a nemilosrdnému chátrání.

Blýská se na lepší časy?

Přestože město Poběžovice nemá na renovaci zámku téměř žádné prostředky, díky některým dotačním titulům a dárcům se daří zámek po malinkých krůčcích resuscitovat. Bude to ale běh na předlouhou trať. Už jen to, že zámek usiluje o zápis mezi Národní kulturní památky, by mohlo velmi pomoci. My v každém případě držíme place, protože místo, kde začaly klíčit kořeny Evropské unie, by rozhodně mělo být opečováno a uchováno pro budoucí generace.

Komise pro zámek Poběžovice má jasný cíl. Nejde jim o vytvoření dalšího zámku s načančnými pokojíčky. Naopak by chtěli předat důležité poselství s poukázáním na chátrání kulturního dědictví a hloubku emocí, které pohled na takový stav vyvolává. Jak rychle může vzkvétající historický objekt dospět k dežolátnímu stavu a kudy zase vede cesta zpět? Budou

kamna ještě někdy stát v salónku tak, abychom mohli přijít obdivovat, jak daleko za hranice „normálnosti“ uměl vystoupit Hans Coudenhove-Kalergi?

Kamnaři všech krajů, spojme se!

Ten umí to a ten zas tohle.
Třeba i vy můžete přispět svou prací, časem, odborným pohledem k rekonstrukci Hansových kamen. I my jsme se rozhodli, že přiložíme ruku k dílu, a jsme ochotni vyrobit chybějící kachle bez nároku na odměnu. Pokud byste se na obnově kamen chtěli nezištně podílet i vy, kontaktujte prosím Jitku Pokornou na pokorna@kolem-kamen.cz

Pomocť můžete i vy

Každý váš příspěvek zámku Poběžovice mu pomůže posunout se o malinký krůček směrem k životu.

Chci příspěvek 500Kč

3030303399/0800

PRÉMIOVÁ LITINOVÁ
KRBOVÁ KAMNA

 DOVRE

TRADIČNÍ BELGICKÁ
ZNAČKA S NORSKÝMI
KOŘENY

isd Trade s.r.o.

Výhradní distributor pro Českou a Slovenskou republiku.
www.isdtrade.cz | info@isdtrade.cz | telefon: 722 35 35 35

Přípravy na Infothermu 2024 jdou do finále, výstaviště je téměř vyprodáno!

A na co se v Ostravě v lednu 2024 můžete těšit?

Bude toho opravdu mnoho! Neradi bychom na někoho, nebo na něco zapomněli, tak tedy pěkně popořadě. Samozřejmě nebudou chybět tradičně kamna, krby a vystavovatelé topenářské techniky pro vytápění nebo ohřev vody i celé topné soustavy v různých kombinacích. Budou představeny ekologické teplovodní kotle na tuhá paliva v 5. emisní třídě pracující v plně automatických režimech po dobu i několika dnů. Zařízení s vysokými stupni efektivity, s účinnostmi přesahující až 93 %. Kombinované kotle s moderními a vylepšenými funkcemi, nerezové nebo keramické smart komínové sestavy.

Moderní systémy tepelných čerpadel s maximální účinností. Fotovoltaické aplikace, dnes již využívající prvky umělé inteligence, s vysokým stupněm instalační bezpečnosti.

Představíme mnoho druhů izolací ať už foukaných, lněných, jutových či konopných i jednu revoluční nástřikovou skýtající nepřeborné možnosti použití. Všechny formy zateplení, termoizolační dveře i okna, speciální fólie, tak, aby nejen dům po babičce splňoval opravdu ty nejpřísnější limity proti únikům tepla a tepelný komfort. Nejmodernější systémy rekuperační a řízeného větrání, designové radiátory i sálavé panely, ať již pro rodinné domy nebo firemní prostory. Patentované systémy pro vysoušení a sanaci zdiva, speciální filtry na velké průtoky vody, těsnění na bázi minerálních krystalů či unikátní inteligentní elektronické zámky, které jako svůj jediný zdroj energie využívají pouze kinetické pohyby klíče. Představíme dodavatele energií, kteří Vám připraví výhodné nabídky dodávek energií nebo Vás virtuálně pozvou do kontrolovaného pásma jaderné elektrárny.

Oborem kontrol jištění, ochrany a bezpečnosti se budou zabývat celé separátní expozice výstavy. Budou přítomni odborníci napříč všemi obory, ať už topenářství, energetiky či obnovitelných zdrojů. Informace budete moci čerpat od autorizovaných a léty praxe prověřených osob, které Vám navrhnou řešení „ušíť na míru“.

Zároveň bude představena elektro mobilita a prvky s ní související, bateriová úložiště a systémy nabíjení. K vidění bude rovněž vodíkové kolo, které bylo jako první v ČR vyrobeno v Ostravě. Přítomen bude univerzitní kampus, kde Vysoké školy, konkrétně VŠB - TU Ostrava a VUT Brno, představí své novinky a pilotní projekty.

Nově po celou dobu výstavy bude probíhat internetové on-line vysílání, do kterého se budou moci návštěvníci interaktivně zapojit a přímo se zeptat na ožehavá témata dnešní doby!

A pro zájemce z řad občanů, firem a obcí bude představeno jedno řešení velkého tématu posledního období, a to komunitní energetiky, která se mimo vlastní velkou expozici, představí v interaktivní podobě vysílání celé pondělní odpoledne, tedy hned v první den konání výstavy.

Přijďte se přesvědčit, že INFOTHERMA patří a bude patřit k těm výstavám, které ctí odbornost, a následuje nejmodernější trendy doby.

Námi trochu upravený slogan říká „Navštívit, vidět a setkat se, znamená věřit!“

Těšíme se na Vás ve dnech 22. – 25.1. 2024, u nás v OSTRAVĚ na výstavišti Černá louka!

Více na www.infotherma.cz

29. ROČNÍK INFO THERMA

OSTRAVA 22.–25. 1. 2024
VÝSTAVIŠTĚ ČERNÁ LOUKA

www.infotherma.cz

info 2024
THERMA

- ÚSPORY ENERGIÍ • VYTÁPĚNÍ
- OBNOVITELNÉ ZDROJE

PŘIJĎTE SE INSPIROVAT • PŘIJĎTE SE PREZENTOVAT

NOVINKA!

KINGFIRE KANTO SC

SCHIEDEL

**ROHOVÝ
KRBOVÝ
MODUL
+ KOMÍN
= V JEDNOM**

reddot winner 2023
best innovative product

reddot winner 2023
best of the best

www.schiedel.cz

Udržitelnost ve společnosti Spartherm

Ochrana životního prostředí a klimatu se v současnosti stává dramaticky aktuálnější. Pro nás ve Sparthermu je téma udržitelnosti dlouhodobě prioritou.

Protože naše společnost usiluje o zodpovědné zacházení se zdroji, lidmi a životním prostředím ve všech fázích výroby. Spoléháme například na recyklovatelné suroviny, které se po skončení životnosti nemusí likvidovat, ale vracejí se do koloběhu produktu. Naše výrobní zařízení jsou poháněna solární energií a některé z našich dílen jsou vytápěny CO₂ neutrálním způsobem.

Rádi bychom vám ukázali několik příkladů kroků, které jsme již podnikli k udržitelnosti:

Udržitelnost ve výrobě

V našem závodě v Dolním Sasku udržujeme moderní fotovoltaický systém pro výrobu energie. To znamená, že 33% elektrické energie potřebné při naší výrobě se vyrábí způsobem šetrným k životnímu prostředí pomocí slunečního záření. Kromě toho **Spartherm** již zhruba 20 let provozuje ve výrobních halách ústřední vytápění dřevní štěpkou. Palety z neupraveného dřeva, které se dříve používaly jako obalový materiál, se zde dají také spálit a přispívají tak k výrobě energie. K vytápění výrobních hal se nepoužívají žádná fosilní paliva. Jsou vytápěny zcela CO₂ neutrálně pomocí dřeva.

Udržitelná kvalita produktu

Čím méně součástí produkty obsahují, tím snazší je jejich recyklace na konci životního cyklu. Ve společnosti **Spartherm** se krbové vložky a kamna skládají z malého, zvládnutelného počtu komponent:

70% krbové vložky nebo kamen tvoří ocel, ocelový plech nebo ocelolitina. Dalších 20% tvoří šamotové cihly, zbylých 5% tvoří sklo a 5% těsnění nebo barva. Ocel lze 100% recyklovat, použité odlitky lze roztavit a také 100% recyklovat pro nové odlitky. 95% skla je recyklovatelných. Pokud jde o barvy, **Spartherm** používá barvy na vodní bázi, které schnou při pokojové teplotě a neobsahují PFAS. Těsnění jsou vyrobena z textilního skleněného vlákna. Jsou bez škodlivých trvalých chemikálií (PFAS).

Udržitelné balení

V neposlední řadě se **Spartherm** zaměřuje na udržitelnost i při balení. K přepravě krbových kamen se používají stabilní rámové konstrukce z neupravených dřevěných desek. Tento obalový materiál se nemusí vyhazovat, ale může být znovu použit například při zatápění.

Celkově se naše krbové systémy **Spartherm** zaměřují na dlouhou životnost a kvalitu. Všechna zařízení jsou vyrobena solidně z vysoce kvalitních materiálů a pečlivě zpracována. Krbový systém **Spartherm** vám díky tomu bude sloužit po mnoho let a dokonce jej můžete předat další generaci.

Myslíme si, že to je udržitelnost v tom nejlepším smyslu!

Veletrh FOR ARCH se uskuteční tradičně v září

Již 35. mezinárodní stavební Veletrh proběhne ve dnech **17. - 21. září na výstavišti PVA EXPO PRAHA** a představí nejvýznamnější značky a výrobce s jejich produkty. Na návštěvníky čeká bohatý doprovodný program s přednáškami a bezplatnými poradenskými centry. Chybět nebudou ani tradiční soutěže GRAND PRIX za nejlepší exponáty/technologie a TOP EXPO za nejpůsobivější expozici

Kompletní informace o veletrhu najdete na www.forarch.cz.

F~~OR~~® ARCH

35. MEZINÁRODNÍ STAVEBNÍ VELETRH

www.forarch.cz

17.–21. 9. 2024

MÍSTO KONÁNÍ
PVA
EXPO PRAHA

PARTNER PVA EXPO PRAHA
shopex.cz

OFICIÁLNÍ VOZY
Ford

Kachlový sporák, který realizoval Ondřej Brichta v glazuře Modrá Vodovka s římsami v modré engobě. Kamna jsou ozdobena páskem Tradičnāl, který byl zhotoven podle původního vzoru ze starých kachlů.

**Kamnáři
z Krušných
hor**

Specialista na teplovodní vytápění.
Individuální stavby kamen, krbů,
pecí, sporáků a komínů. Vyjma
samotné realizace poskytujeme také
úvodní konzultace, návrhy projektů,
vizualizace a servis.

Rádi vás přivítáme v našem
showroomu v Karlových Varech.

KOUTECKÝ
kamna | krby | komíny | teplovodní vytápění

Showroom a prodejna
Merklínská 14, 360 10 Karlovy Vary – Sedlec
Tel: +420 353 926 356, Mob: +420 736 111 844
jan@koutecky.top, www.koutecky.top

Kouzlo sporáků dvorního c. a k. dodavatele Josefa Viktorina

Text | Marta Jastrebnická
Foto | archiv Kolem kamen

KAMMER-LIEFERANT
Sr. k. u. k. Hoheit des durchlaucht. Herrn
ERZHERZOGS OTTO.

K. u. K. HOF-LIEFERANT

KAMMER-LIEFERANT
Sr. k. u. k. Hoheit des durchlaucht. Herrn
ERZHERZOGS CARL ST.

JOSEF VIKTORIN

Öfen- und Maschinherde-Fabrik

IV/1. Große Neugasse 33 **WIEN** IV/1. Große Neugasse 3

Begründet im Jahre 1862.

25 höchste Ausz.

AUSZUG

aus den

SPEZIAL-KATALOGEN

I, II, III, IV und VI.

III, IV

Telephon Nr. 1779.

Telegramme:
„OFENVIKTORIN“.

Postsparkassen-Konto
Nr. 822.909.

Giro-Konto
bei der öst. Länderbank.

Alle Rechte für Illustrationen und Texte vorbehalten.
Nachdruck verboten. * * * * * Musterschutzz Nr. 81.580.

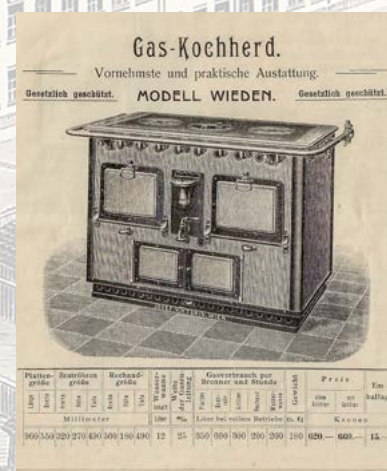
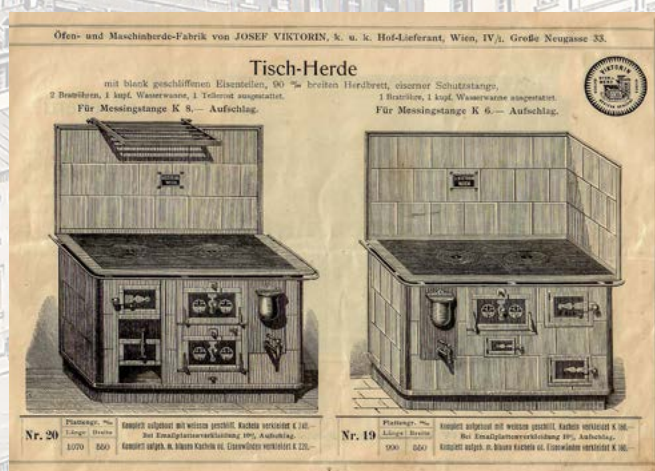

Při listování katalogem z roku 1904 majitele továrny na kamna a sporáky člověka napadne, že některé věci se zase tak moc nemění a že je to dobře. Ještě po více než sto letech nacházíme ve starých chalupách, měšťanských domech, v zámcích a dalších historických objektech starý klasický sporák, který může pocházet právě z této vídeňské továrny. Nemusíme snad ani zdůrazňovat, že v té době to nebyl žádný import z Vídně, ale že to byla až do roku 1918 tuzemská výroba.

Sporáky, které se staví v současnosti, vypadají v podstatě stejně, protože se až na nějaké drobnosti staví pořád stejně. Samozřejmě mají současní kamnáři modernější spojovací materiály a další možnosti. Dnes je také možné ke klasickému sporáku přidat sklokeramickou desku s elektrickou troubou, vestavět pec na pizzu apod., protože vařit a péct uprostřed parného léta na sporáku, kde se musí topit, to dokázaly naposledy naše babičky a prababičky.

Přesto již výrobce Josef Viktorin nabízel zajímavé druhy sporáků s různými vychytávkami. Pojdme se podívat na jeho nabídku.

Začneme běžnou nabídkou klasických kachlových sporáků, jejichž součástí byl často tzv. talířník, praktická vyklápěcí mřížka, na které lze nechat oschnout nádobí nebo cokoli usušit, dále potom většinou vestavěná měděná nádoba na ohřev vody – tzv. kamnovec (jak můžete vidět i na současném sporáku na titulní straně tohoto čísla) – lze využít vždy na ohřev vody, někteří novodobí majitelé sporáků si v kamnovci ohřívají svažené víno a ohřev vody přenechají bojleru. Sporáky měly železné nebo mosazné (tyto samozřejmě za příplatek) prvky, úchyty a ochranný rám, které v současnosti dodává třeba firma Řehulka.

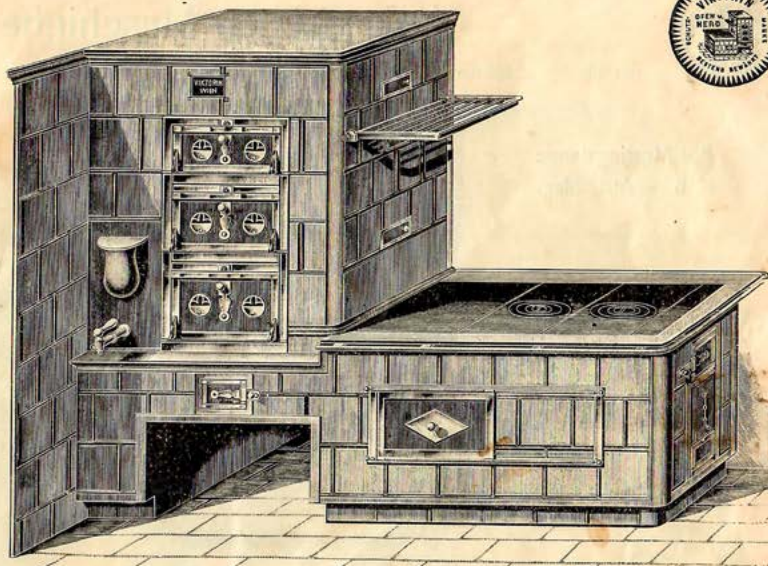
Öfen- und Maschinherde-Fabrik von JOSEF VIKTORIN, k. u. k. Hof-Lieferant Wien, IV/1. Große Neugasse 33.

Aufgesetzter Maschinherd

mit blank geschliffenen Eisenteilen,
130 mm breiten Herdbrett mit eiserner
Schutzstange, 3 Bratröhren, 1 kupferne
Wasserwanne, 1 Rechaud und 1 Teller-
rost ausgestattet.

Für Messingstange
K 20.— Aufschlag.

Bei Aufträgen beliebe man die Stellung
des Herdes, resp. ob die Bratröhren
zur linken oder zur rechten Seite zu
stehen kommen, anzugeben.
(Zeichnung ist links, freistehend).

Nr. 10	Plattengröße mm		
	Länge	Breite	
	1180	790	

Komplett aufgebaut mit weißen geschliffenen Kacheln verkleidet . . . . . K 700.—
Bei Emailplattenverkleidung 10% Aufschlag.
Komplett aufgebaut mit blauen Kacheln oder Eisenwänden verkleidet . . . . . 640.—

SPORÁKY S KOBKOU – zajímavé speciality spíš pro velké domy, zámky nebo hotely

PŘENOSNÉ SPORÁKY

– bývaly samozřejmě
menší, přesto se
do nich na objednávku
vešel i kamnovec nebo
2 trouby. Logická
výhoda byla,
že na rozdíl
od kachlových stoveb
jste si ho mohli při
stěhování vzít s sebou,
a to není málo. I když
se tak člověk připravil
o možnost pořídit
si zase něco jiného.
Ovšem tenkrát nás
rozmařilců moc
nebylo.

Öfen- und Maschinherde-Fabrik von JOSEF VIKTORIN, k. u. k. Hof-Lieferant, Wien, IV/1. Große Neugasse 33.

Transportable Herde mit Emailkacheln

2 Bratröhren, 1 kupferne Wasserwanne

die Eisenteile blank geschliffen, das Gestell lackiert, die Feuerung mit
Chamotteziegel ausgemauert.

Nr.	Plattengröße mm		Rauchrohr Weite mm	Gewicht ca. Kg.	Preis K r o n e n	Emballage
	Länge	Breite				
21	790	470		200	160.—	8.—
22	870	550	158	250	190.—	9.—
23	950	630		300	230.—	10.—

Transportable Herde mit Eisenblechwände

2 Bratröhren, 1 kupferne Wasserwanne

die Eisenteile blank geschliffen, das Gestell lackiert, die Feuerung mit Chamotteziegel
ausgemauert.

Nr.	Plattengröße mm		Rauchrohr Weite mm	Gewicht ca. Kg.	Preis K r o n e n	Emballage
	Länge	Breite				
35	790	470		100	110.—	6.—
36	870	550	158	130	130.—	7.—
37	950	630		150	150.—	8.—

Öfen- und Maschinherde-Fabrik von JOSEF VIKTORIN, k. u. k. Hof-Lieferant, Wien, IV/1. Große Neugasse 33.

Kaffeeherd

mit einer gußeisernen Bain-Marie, starker kupferner Deckplatte, einer Abkochplatte, beide auf separate Koksfeuerung mit herausziehbaren Feuerrösten und ganzen Chamottekörben, blank geschliffenen Eisenteilen, 90 $\frac{1}{16}$ breiten Herdbrett, mit eiserner Schutzstange, 2 Porzellankannen ohne, 1 Porzellankanne mit Deckel, 1 kupferne Sudkanne, 1 runden Wasserkessel und 2 Lochdeckeln ausgestattet.

Nr. 1	Plattengröße $\frac{1}{16}$		Einsatzgröße $\frac{1}{16}$		Komplett aufgebaut		Preis K
	Länge	Breite	Länge	Breite	Unterteil	Wand	
	490	540	520	540	Emailwände	weiße geschliff. Kacheln	370.—
					Eisenwände	blaue Kacheln	350.—

Gas-Kaffeeherde Spezial-Katalog IV.

KÁVOVÝ SPORÁK

– speciální sporák jen pro vaření kávy (a jistě i dalších horkých nápojů) vybavený 2 porcelánovými konvicemi bez pokličky, 1 porcelánovou konvicí s pokličkou, 1 měděným kamnovcem, 1 kulatým kotlíkem na vodu a s otvory v poklopec. Jistě bylo možné další konvice a kotlíky dokoupit.

Öfen- und Maschinherde-Fabrik von JOSEF VIKTORIN, k. u. k. Hof-Lieferant, Wien, IV/1. Große Neugasse 33.

Tafel-Maschinherd ganz freistehend mit unterirdischen Rauchabzug

mit blank geschliffenen Eisenteilen, 110 $\frac{1}{16}$ breiten Herdbrett mit eiserner Schutzstange, auf 1 Feuerung mit 2 Bratröhren, 1 Rechaud, 1 kupferne Wasserwanne, 1 Regulierschuber ausgestattet.

Für
Messingstange
K 20.—
Aufschlag.

Nr. 4e	Plattengröße $\frac{1}{16}$		Komplett aufgebaut, mit weißen geschliffenen Kacheln verkleidet . . . . . K 520.— Bei Emailplattenverkleidung 10% Aufschlag.
	Länge	Breite	
	1070	710	Komplett aufgebaut, mit blauen Kacheln oder Eisenwänden verkleidet . . . . . 480.— Für durchgehende Bratröhren und Rechaud mehr um . . . . . 60.—

STOLNÍ, dnes

bychom řekli **OSTRŮVKOVÝ SPORÁK**. Mohl být postavený uprostřed místnosti, s podzemním odtahem kouře.

Katalogů kamnářských firem z přelomu 19. a 20. století máme v archivu redakce spoustu. A rádi jimi často listujeme. Protože bychom se rádi o tuto radost z listování starými katalogy podělili i s našimi čtenáři, připravili jsme pro čtyři čísla ročníku 2024 našeho časopisu malý seriál o těchto dokonalých a zároveň i praktických dílech našich předků, která mohou být dodnes i pro vás zdrojem inspirace.

Krbová vložka **Brunner Panorama 57/40/60/40** v keramice Exposit v bílé lesklé glazúře od Kamnářství Bechyně, realizace Krby Style, foto Kilián Vrátník

**BLACK
EDITION**

Značku SPARTHERM na českém trhu zastupuje Fire Factory Distribution s.r.o.
nábř. Otakara Ostrčila 257, 392 01 Soběslav

LORFLAM

Mastková akumulční kamna LORFLAM

efektivně využívají tepelnou energii ze spalování dřeva. Po 3 hodinách topení získáte **až 15 hodin sálavého tepla** díky akumulčním schopnostem mastku.

**Výhradní dovozce
METAX KRBY s.r.o.**

Videňská 262/125c, 619 00 Brno

☎ 721 045 874

www.krby-metax.cz

Westbo Estelle

Westbo Victoria 125

Westbo Victoria 100

Westbo Victoria 85

Westbo Victoria 85L

Kompletní sortiment švédské firmy Westbo na český trh dodává
Fire Factory SE, nábr. Otakara Ostrčila 257, 392 01 Soběslav

Belgická litinová krbová kamna **DOVRE SAGA 107** s třístranným
pohledem do topeniště můžete zakoupit v partnerské obchodní síti
výhradního distributora **ISD Trade s.r.o. www.isdtrade.cz**

Umělá intelligence: sexista, šovinista nebo rasista?

Text | Julie Hrabánková, Jitka Pokorná
Foto | Umělá intelligence

Na minulý článek věnovaný AI od vás přišlo tolik reakcí a ohlasů, že jsme se rozhodli naservírovat vám přídavek. Když jsme totiž generovali fotku do úvodníku naší paní šéfredaktorky, vyvstala před námi nová otázka: Nemá náhodou AI trochu stereotypní předsudky? Světe, div se, má!

Jedno feministické obočí v redakci nezůstalo na svém místě. Proč fotka v úvodníku kamnářského časopisu je automaticky muž, zatímco cover pro Vogue je jasně žena?

To nám nedalo a začali jsme pátrat po původu genderových stereotypů v AI. Čím víc jsme hledali, tím bylo naše obočí výš.

AI jako gejzír předsudků

Jako by nástup umělé inteligence už tak nevyvolával dost obav. Ted' se ještě navíc ukazuje, že AI nejspíš přejímá, podle svého interpretuje a šíří některé toxické předsudky a stereotypy. Dobrá, přeměna naší šéfredaktorky na chlapa je možná úsměvná, ale co tohle?

Systémy rozpoznávání hlasu reagují spíš na hlubší mužský hlas, systémy rozpoznávání tváří mají menší chybovost u mužů bílé pleti než u žen či u afroamerických mužů. Virtuální asistentky, jako je SIRI od Applu, Alexa od Amazonu či Cortana od Microsoftu, repro-

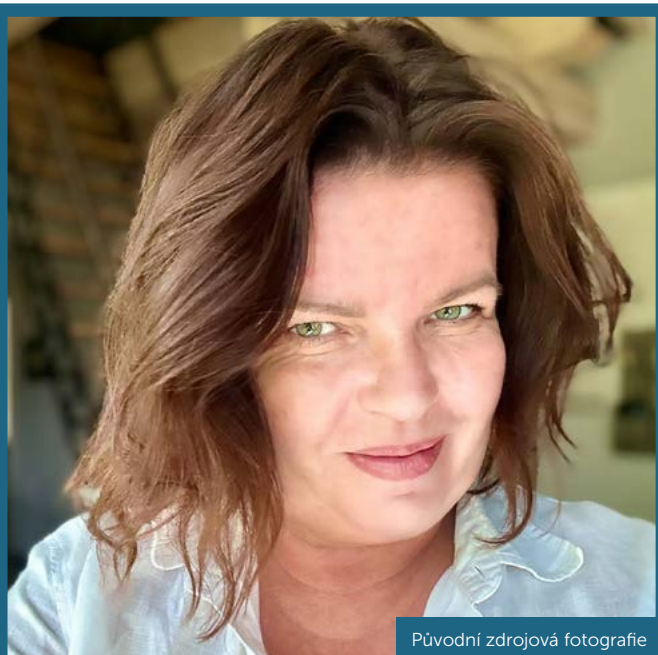
dukují stereotyp o ženách – úslužné bytosti, které akceptují obtěžující a sexistické komentáře.

„Existuje hezký pokus, kdy byl muž do půl těla svlečený a umělá intelligence obrázek vyhodnotila jako úplně v pořádku,“ popsala Jana Gabrielová z Národního kontaktního centra – gender a věda, jak umělá intelligence odlišně přistupuje k mužskému a ženskému tělu. *„A pak si tentýž muž nasadil podprsenku a umělá intelligence ho vyhodnotila, že už je vyzývavý. Zatímco mužské bradavky nevadí, tak v momentě, kdy se tam objevila část oblečení spojená se ženami, už to bylo vyzývavé,“* doplnila.

Není to její vina!

Jako všechny technologie také umělá intelligence reflektuje hodnoty a potřeby svých tvůrců. Je také často postavena na datech, která jsou plná předsudků. Ale kdo umělé inteligenci ta vstupní data poskytuje? No ano – lidé. Lidé do umělé inteligence vkládají své

Původní zdrojová fotografie

Kromě titulní strany v minulém čísle byla dílem umělé inteligence také fotka naší šéfredaktorky Jitky Pokorné v úvodníku. Do nástroje Midjourney jsme nahráli její originální fotku, přidali pokyny a už to jelo.

předsudky a jiní je skrze ni zase přebírají. Umělá inteligence je pouhý nástroj, na jehož vývoji se zároveň podílí jen velmi malá, vybraná část populace. Nutně tak reflektuje také názory, postoje nebo právě předsudky této části společnosti.

Možná je na čase, abychom si přiznali, že umělá inteligence není neutrální. Možná to bude chtít větší kontrolu nad jejím vývojem, nad tím, jaká vstupní data jsou jí poskytována a jestli náhodou některé skupiny nejsou opomíjené. Jinak se totiž také snadno může

stát, že umělá inteligence bude „nevědomky“ všechny tyto předsudky a stereotypy jen prohlubovat.

No nic, zpátky ke kamnům

My umělou inteligenci rozhodně neztracujeme. Už teď nám životy významně usnadňuje a vlastně se těšíme na to, co ještě dovede.

Kdybyste i vy dostali chuť si s AI trochu pohrát, přidáváme pár tipů na zajímavé nástroje doslova za hubičku. Jen si vyzkoušejte, co všechno umí.

Kamnářství je jen pro muže?

Cesta k obrázku, který jste nakonec v minulém čísle viděli, byla dosti trnitá. První zadání znělo (volně přeloženo z angličtiny) „fotka do úvodníku v časopisu pro kamnáře, 50 let, malé kulaté brýle, tetování“. A výsledek? AI udělala z naší šéfredaktorky – z původní fotografie, kde je bez debat žena – chlapa! Jasně, dost stylového, sexy, přitažlivého chlapa. Ale stejně. Není to trochu zvláštní?

Následně proběhlo ještě několik dalších pokusů, ale reprezentativní a použitelnou fotku ženy AI vygenerovala až na popud zadání „cover photo of Vogue“. Jedno feministické obočí v redakci nezůstalo na svém místě. Proč fotka v úvodníku kamnářského časopisu je automaticky muž, zatímco cover pro Vogue je jasně žena?

6 fascinujících aplikací založených na umělé inteligenci

Název aplikace	Jak funguje?	S čím vám pomůže?
ChatGPT	Chatboot, který odpovídá na vaše otázky, připravuje texty a komunikuje v češtině.	Ze surovin, které máte doma, vám napíše recept a popíše i pracovní postup. Poradí vám, jaké léky by určitě neměly chybět ve vaší lékárnice nebo vám poskytne dostatek informací pro sepsání článku. Není od věci se aplikace přímo zeptat, s čím vám může pomoci. Odpověď dokonce můžete požadovat v určitém formátu. Pozor, veškeré informace jsou datované k roku 2021 a nikdo neručí za správnost výsledků. Také vám neporadí, jak spáchat trestný čin a na otázky emocí vám neodpoví vůbec.
Midjourney	AI nástroj, který umí vizualizovat vaše představy na základě podrobného popisu. Komunikuje v angličtině.	Pomocí Midjourney můžete generovat fantastické světy, artworky a ilustrovat si oblíbené postavy z knih. Při tvorbě se meze nekladou a určitě je užitečné zadat i jméno umělce, jehož styl byste chtěli do obrázku otisknout.
DeepL	On-line překladač, který k překladu využívá neuronovou síť.	DeepL pomocí umělé inteligence překládá celé dokumenty, navrhuje synonyma nebo jiné alternativy a dovolí vám si vygenerovaný obsah uložit.
Dreamhouse AI	Nástroj pro tvorbu vlastních návrhů interiéru	Prostřednictvím této umělé inteligence můžete navrhovat vlastní interiéry. Stačí si udělat fotku místa, které chcete zařídit, a už můžete tvořit.
Free Online AI Image Upscaler	Nástroj pro vylepšení a zvětšení fotek	Na vylepšení a zvětšení fotografií bez ztráty kvality můžete využít tento on-line nástroj, který je zcela zdarma.
Whisper	Zajímavý nástroj pro přepis hlasu do textové podoby	Určitě využijte na přednáškách nebo schůzkách, které si potřebujete nahrávat.

KRBY PELANT

U Stadionu 1190, 434 01 Most

+420 602 347 979 | info@krbypelant.cz

www.krbypelant.cz

Promat

Vysokoteplotní materiály pro vás Horké chvíle s chladnou hlavou!

Materiály pro krby a kamna

www.promat.tech
Promat s.r.o.
Evropská 11 (The BLOX),
160 00 Praha 6

Bud' x nebo!

Text | Jitka Pokorná
Foto | kamnářství Metax, kamnářství Pithard

Krbová vložka **Brunner** Panorama Kamin 57/25/121/25, realizace kamnářství Metax

Zvláště v poslední době zákazníci často stojí před otázkou, zda zvolit krb tzv. teplovzdušný krb nebo kamna tzv. sálavá. Napsalo se toho již o obou systémech hodně, mnoho krbů a kamen se již postavilo oběma způsoby a na rovinu si je třeba říci, že oba systémy mají jak své výhody, tak své nevýhody. To, co může být pro jednoho prioritou, může být pro jiného zákazníka nepřijatelná nevýhoda. Proto je třeba zákazníkovi oba systémy dobře vysvětlit a na něm pak záleží, co si vybere.

Pokud začneme u teplovzdušného systému, tak zde je vzduch ohříván v prostoru mezi krbovou vložkou a obestavbou, kromě toho prostor vytápíme i teplem, které prostupuje skrze sklo. Skrze větrací mřížky je

přiváděn samovolně v dolní části obestavby vzduch studený a z horních otvorů proudí teplý vzduch. Tento systém se volí zvláště tam, kde zákazník preferuje rychlé teplo a veliké prosklení a pohled na oheň ve velké ploše je pro něj prioritou. Dále tam, kde zákazník chce teplo rozvádět do přilehlých místností. Je třeba upozornit na to, že teplovzdušné izolované rozvody mají smysl jen na vzdálenost maximálně 3,5 m. Velké prosklení umožňuje působivý pohled na oheň ve velké ploše, ale zároveň je skrze sklo vysáláno velké množství tepla. Takže když máte velikou krbovou vložku s velkým prosklením, je třeba počítat s tím, že nábytek by měl být v dostatečné vzdálenosti od hořícího krbu a vyhřívaná místnost by měla mít odpovídající objem,

aby nedocházelo k rychlému přetápění obývaného prostoru. Nevýhodou teplovzdušného systému je trochu větší prašnost v místnosti z důvodu cirkulace vzduchu a dále u teplovzdušných rozvodů do jiné místnosti je třeba počítat i s vedením zvuku. Některé zdroje uvádějí i škodlivost přepálení prachových částic na povrchu krbové vložky, ale zatím nikdo nepřišel s prokazatelným výzkumem na prokazatelně velkém vzorku měřených dat. Stejně přepálení prachových částic vzniká například na povrchu litinových krbových kamen a u sálavých systémů například na ocelové plotně sporáků.

Sálavý způsob tepla funguje na principu záření z nahřátých akumulačních kamen. Tento způsob je určitě méně prašný, protože se nedostává do vznosu takové množství prachových částic, ale také oproti teplovzdušnému systému místnost vytopí pomaleji. Prosklená plocha sálavých kamen bývá zpravidla menší, aby se ve spalovací komoře udržela co možno největší teplota, která zabezpečí uložení tepla do hmoty kamen. Dvojitě či trojitě prosklení eliminuje prostup tepla sklem pouze na začátku a konci hoření. V průběhu je vlivem záření

prostup tepla stejný jako u prosklení jednoduchého. Ale na trhu se již objevují skla se speciální odrážecí vrstvou, která vyšší teplotu v ohništi udrží po celou dobu hoření. Například u výrobků firmy Brunner.

Obecně se dá říci, že čím větší a těžší kamna, tím větší akumulace. Do sálavých kamen se přikládá méně často než do teplovzdušných krbů, ale je zapotřebí větší množství dřeva. Plocha kamen se nahřívá postupně, a trvá proto déle, než místnost natemperujete. Z tohoto důvodu nejsou těžká velká sálavá kamna vhodná třeba do rekreačních objektů, kam jezdíte pouze na víkendy. Rozvody tepla v sálavém případě jsou pouze přes zeď nebo strop do sousedních místností v podobě např. sálavé stěny.

A jak už to tak bývá, tak šikovní vývojáři spojili výhody obou systémů do jednoho a vznikla tzv. kamnová vložka. Ta je napojena na akumulační prstence či akumulační tahy a zároveň dokáže obytný prostor vytopit v celkem rychlé době. Obestavba kamnové vložky ať v kachlovém či jinak designově pojatém vzhledu patří v současné době k nejoblíbenějším způsobům vytápění.

Hypokaustní kamna s přikládáním z chodby. Kamna jako hlavní tepelný zdroj pro dvoupodlažní dům, obývací s jídelnou a kuchyní + chodba v přízemí. V l.np. dva dětské pokoje + pracovna + ložnice. Ohniště litinová kamnová vložka Schmid SH 11 napojená na individuálně stavěnou spalninovou cestu z šamotových tvárnic Wolfshoher. Součástí spalninové cesty pečící trouba Patina od tuzemského výrobce kovární JOKR. Proces hoření zajišťuje elektronická regulace Timpex. Velkoplošná rádiusová keramika K&K Poker - zakázková výroba forem. Foto Robert Pithard.

Romance štědrovečerní

Text | Růžena Srbová
Ilustrace | Petra Žabová

Ten Štědrý den začal v domě kamnářského mistra Vacíka úplně nenápadně a vypadalo to, že se zařadí do nepřetržité linie poklidných a spokojených Štědrých dnů, jaké rodina Vacíková prožívala celá léta. V noci se rozfoukal vítr a přinesl první sněhové vločky. Dvůr byl ráno pocukrovaný sněhem stejně jako ta čerstvá vánočka, kterou včera upekla matka Vacíková. Mistr Vacík nad ní chvíli stál a nasával vůni těsta s notnou příměsí rumu, aby nakonec neodolal a odřízl pořádnou patku a zakousl se do ní. „Co tam děláš v té kuchyni, Milane, pískej a nežer tu vánočku, ta je až na Boží hod!“ ozvalo se z vedlejšího pokoje, ve kterém Vacíková zdobila stromček. Vacík se pokusil s plnými ústy zapískat, místo toho ale nasál do plic vražednou mlhu moučkového cukru, oči se mu zalily slzami, načež se silně rozkašlal. Trošku zamlženě viděl, že vedle něj

stojí jeho žena. „Milane,“ pronesla významně a praštila ho dlaní do zad, „ty nemáš co na práci?“ „No jo, vždyť už jdu,“ odvětil.

Hodil na sebe starý vaták, v předsíni obul holínky a vyšel na zápraží. Sněhový poprašek už pomalu roztával, tak si zapálil cigaretu a zhluboka vdechl kouř, aby z plic vyhnal cukrový prach. Vydal se přes dvůr, otevřel vrata od stodoly a na špalek postavil poleno. Vzal do ruky sekeru, rozmáchl se a ve chvíli, kdy sekera svištěla vzduchem na své přesně dané dráze k polenu, mu v kapse kalhot zazvonil telefon. Poleno se rozletělo vejpl. Mistr Vacík jemně zasekl sekyru do špalku, vytáhl z kapsy telefon, chvíli se díval na jméno na displeji, podivně nadzvihl své husté obočí a hovor přijal: „Dobry den, pane Procházko, taky vám přeju veselé Vánoce,“ zabručel

do sluchátka. Na druhé straně bylo ticho. Tedy ticho. Ozývaly se jakési hysterické výkřiky a volání, které se mísilo s podivnými kovovými zvuky. Teprve po chvíli se ozval pan Procházka. Zněl poněkud udýchaně: „*Pane Vacík, musíte hned přijet. Katastrofa. Stalo se něco strašného!*“ „*Pane Procházko, je Štědrý den, nestačilo by to až po Vánocích?*“ zareagoval mistr Vacík a v duchu přemýšlel, co mu na to asi tak řekne jeho žena, až jí poví tu sladkou novinu, že jede do práce. „*Ne, přijedte prosím co nejrychleji,*“ zasípal Procházka a zavěsil. „*No to mi ještě chybělo,*“ pronesl ještě mistr Vacík do ztichlého telefonu, rozhlédl se po stodole a pomalu se vracel přes dvůr k domu. V duchu si říkal: „*Ale co, stromeček jsem nasadil už včera a stejně bych se tu jen motal. Za chvíli přijedou děti a ty se vším Marii pomůžou.*“ Na okamžik se ještě přede dveřmi zaobíral lákavou myšlenkou, že rovnou sedne do auta a pojedje. Třeba je to fakt jen na chvíli a Marie si toho ani nevšimne. Pak ale sebral zbytky odvahy a vstoupil do domu. „*To se nám Maruško ale udělal letos hezký Štědrý den, což?*“ zašveholil hned za dveřmi. Marie zrovna kolem supěla s krabicí vánočních ozdob a řetězů ke stromečku. Udělala v setrvačnosti ještě dva nebo tři kroky, pak se zastavila a ohlédla se na mistra Vacíka jako Lotova žena. „*Milane, co jsi zase provedl?*“ procedila mezi zuby a mistr Vacík cítil, jak ho ledovým pohledem rozřezává na úplně malinkaté kousky, které padají na podlahu ke kamnům a tam rychle tají a slévají se do veliké louže. Vědom si toho, že nejlepší obranou je útok, rozhodl se tedy, že přejde do protiútku. „*Volal mi Procházka, že má něco s kamnama a že musím přijet, jinak se stane něco hrozného...*“ „*Mám takový pocit, Milane, že něco hrozného se stane spíš tady u nás doma a to hned teď, ještě dřív, než stihneš odjet,*“ procedila Marie mezi zuby. Mistru Vacíkovi došlo, že v roli útočníka je u nich doma úplně někdo jiný, což si jako letitý obránce v té krizové situaci trestuhodně neuvědomil. Zkusil tedy přejít bleskově do obrany a navázal útěšně: „*Ale Maruš, to bude jen na chvíli. Určitě nějaká blbost. Znáš Procházku. Třeba jim to tam jen trochu blaflo. Já se na to dojeďu podívat a hned jsem zpátky. Přece nechceš, aby měli zkažený Vánoce. Ty mě tady stejně na nic nepotřebuješ a za chvíli přijedou děti. Tak ti se vším pomůžou.*“ „*No jistě. Aby neměli zkažený Vánoce. A co my? Za chvíli přijedou děti a asi jsi zapomněl na to, že mají přijet i mí rodiče,*“ nevzdávala se Marie. „*Jsem hned zpátky. Stejně bych celou dobu štípal dříví ve stodole. Děti ti pomůžou, tchyně se bude cpát cukrovím a tchán si sedne k počítači, aby mu nic neuniklo na těch jeho webech, které jsou prý pravdivější než pravda. Nic, u čeho bych jim chyběl,*“ uzavřel mistr Vacík překvapivě rázně typickou sváteční rozpravu se ženou, obul si boty, z misky u dveří vzal klíče od auta a tiše vyšel na dvůr. Maruš sice ještě něco říkala, ale přes zavřené dveře už nerozuměl co.

K Procházkům do vedlejší vsi to bylo nějakých pět kilometrů, akorát tak na pomalou uklidňovací jízdu. Mistr Vacík zaparkoval před domem, vystoupil a jeho pohled zkušeného kamnáře hned zabloudil na vrchol střechy ke komínu. Někouřilo se z něj. Sjel očima dolů a trochu se uklidnil, protože neviděl ani dým, který by se valil z oken. Co ho ale trochu zneklidňovalo, byl poměrně zřetelný hysterický křik paní Procházkové, který se linul ulicí. Zazvonil u branky a čekal. Z domu se vzápětí vyřítíl pan Procházka: „*Pojďte dál, branka je odemčená. Děkuju, že jste tak rychle přijel. Musíte nás zachránit,*“ chrлил ze sebe a vypadal, že se co chvíli skácí k zemi. „*Co se proboha stalo, tváříte se, jako by vám spadla pec,*“ opatrně testoval situaci mistr Vacík. „*Kdepak, pec stojí, ale náš Bohoušek...*“ „*Jakej proboha zase Bohoušek?*“ „*Náš kocour Bohouš!*“ Mistru Vacíkovi poněkud potemněl hlas: „*Pane Procházko, dobře si rozmyslete, co mi teď odpovíte. Vy jste mě opravdu zavolal na Štědrý den, abych přijel a pomohl vám hledat vašeho kocoura?*“ „*Ale ne, my víme, kde Bohoušek je, ale jde mu o život, musíte ho zachránit.*“ „*Tak proč jste nevolali veterináře, já vám s tímhle asi nepomůžu.*“ „*Pomocť nám můžete jenom vy. Vy mě pořád nechápete. Pojďte dovnitř a uvidíte sám.*“ Vešli do domu. „*Jo a prosím vás zujte se, manželka už má naklizeno na večer, tak ať jí tu nenašlapete.*“ Mistr Vacík se tedy zul a společně s panem Procházkou vstoupili do obývacího pokoje. Obezřetně monitoroval situaci. Přízemí domu vévodil obrovský pokoj spojený s kuchyní. Obě místnosti propojovala mohutná stavba kachlového sporáku s ležením. Stavba vypadala na první pohled v pořádku. Mistr Vacík si oddechl. Co ho však naplnilo značným neklidem, byl stav rodinného osazenstva domu. Paní Procházková už hystericky nekřičela, stála zlomená uprostřed svátečně nazdobeného pokoje a přerývavě vzlykala. U jejích nohou ležela a plakala malá dcerka. Na gauči se rozvaloval jejich náctiletý syn a hleděl do mobilu. Pan Procházka vypadal jako muž v posledním tažení a bylo jen otázkou času, kdy se sesune k zemi. Oči celé rodiny se podezřele zaměřovaly do jednoho bodu v místnosti. Všichni upřeně hleděli na kachlový sporák. Mistr Vacík jej znovu zevrubně obhlédl a nechápavě pokrčil rameny. Co jako? Sporák stál, kde měl, kachle byly jako nové, zářil čistotou a... mňoukal. Ano, zdá se to být neuvěřitelné, ale ten sporák zcela zřetelně, bolestivě a zoufale mňoukal. „*Proboha, co jste s tím sporákem dělali?*“ hlesl mistr Vacík a nechápavě se rozhlédl po členech rodiny Procházkových. „*No, co by, Schrödingerova kočka,*“ odušil pobaveně synek a jen těsně se vyhnul ráně, kterou jeho směrem vyslal náhle oživší otec, křičíc: „*Běž do svého pokoje a přestaň si z toho dělat srandu, ty pitomče!*“

„*Tak abychom si to snad ujasnili, pane Procházko. Můžete mi nějak klidně a hlavně stručně vysvětlit, co se tady děje?*“ řekl mistr Vacík a posadil se v umolousa-

ných montérkách na gigantickou sedačku potaženou bílou eko kůží. Až z tohoto úhlu si všiml, že na zemi vedle sporáku leží pucloch. Procházka těžce dosedl vedle mistra Vacíka na pohovku a spustil: „Víte, dneska dopoledne žena chystala všechno na večer a já jsem se jen chtěl podívat, jestli jsou čisté tahy, protože se mi tuhle zdálo po zatopení, jako kdybych v pokoji cítil kouř. Tak jsem otevřel ten čistící otvor a jak tam tak koukám, volá na mě žena, abych jí pomohl z police sundat sváteční porcelánový servis po babičce. Víte, ten my používáme jen o Vánocích. A jak jsem tu díru nechal otevřenou, tak do ní vlezl náš kocour Bohoušek a teď asi nemůže ven a hrozně tam mňouká. Musíte nám pomoci a nějak ho dostat ven. I kdyby se ty kamna měly rozebrat.“ „Rozebrat? Pane Procházko, to je práce nejmíň na týden a dneska je, jak jistě víte, Štědrý den a já už mám takhle doma nepříjemnosti, že jsem k vám jel. To by muselo počkat až po svátcích.“ Paní Procházková se, úpíc, sesunula na sofa. „To nejde, mistře, to by byl konec naší rodiny. Manželka s dcerou na tom kocourovi strašně lpí. Musíte to zkusit nějak jinak. Dáte si koňak?“ „Rum,“ procedil mezi zuby mistr Vacík a v duchu se sám sebe ptal, co komu udělal, že jej Bůh tak trestá.

Zatímco pan Procházka hledal a naléval do sklenice rum, mistr Vacík usilovně přemýšlel a snažil si vzpomenout, jak jsou ve sporáku a ležení vystavené tahy. Vstal, přešel ke sporáku a klekl si před uvolněný pucloch. Strčil ruku dovnitř až po rameno. A nic. „Nezkoušeli jste zatopit?“ povídá, „že by ho ten kouř vyhnal,“ napadlo ho. „Anebo aspoň udusil, aby furt tak nemňoukal,“ přidal se synek a vzápětí sebezáchovně vyběhl z pokoje. „No to v žádném případě, Bohouška musíme ven dostat živého, to by se se mnou jinak žena rozvedla.“ Mistr Vacík se rozhlédl po sterilně nazdobeném pokoji a pomyslel si, že i toto by mohlo být pro pana Procházku celkem přijatelné řešení. Pak ale znovu prošel kolem stavby, zaposlouchal se do srdceryvného mňoukání a vynesl verdikt: „Jediná možnost je, že vyndáme trouby a zkusíme se k té kočce dostat přes kobku.“ „K té kočce! Bohoušku, Bohoušku!“ zavyla vzápětí paní Procházková a pan Procházka vyslal k mistru Vacíkovi zoufalý pohled.

„Dejte mi sem na zem nějakou hadr, ať to tady milostpaní moc nezasviním a já vyndám ty trouby. Pak uvidíme,“ zavelel mistr Vacík a přistoupil ke stavbě. Nejprve vysunul spodní troubu. Na podlahu se vysypala malá hromádka popela. Když ale vytáhl tu horní, v kobce jakoby něco cvaklo a do pokoje se vyvalil proud popela smíchaný s černými sazemi, doprovázený takovým výronem prachu, že ranní příhoda s moučkovým cukrem proti tomu byla jako pobyt ve vzdušných lázních. Vacík instinktivně odhodil troubu na zem a odvrátil tvář, aby unikl nejhoršímu. Naskytl se mu pohled ne nepodobný posledním okamžikům Pompejí. Za ním stály, zahaleny prachem, sazemi a mourem, čtyři (chlapec se mezi-

tím vrátil z azylu ve svém pokoji) zkamenělé postavy a měly vytřeštěné oči. O útoku jako nejlepší obraně jsme si už leccos řekli. Mistr Vacík tedy na nic nečekal a hbitě do něj přešel otázkou: „Kdy jste tu kobku, pane Procházko, čistil naposledy?“ Jedna z postav, na které ještě stále usedal prach, hlesla: „A to se musí?“ „No to bych, pane Procházko, řekl. Jinak se vám to tam hromadí a důsledkem toho je pak situace, které jsme byli právě svědky. Myslím, že to tady bude muset milostivá paní trochu přeluxovat, až skončím,“ dokončil Vacík úspěšný útočný manévr a obrátil svou pozornost zpět ke kobce. Zřetelně cítil, jak se mu do zad zabodávají ty čtyři pohledy a v duchu si říkal: „Vacíku, Vacíku, teď se modli, aby tam někde ta kočka byla, jinak do té kobky budeš muset vlít a zmizet komínem.“ Jak pomalu v kobce usedal prach, měl pocit, jako by v ní zahlédl dvě světýlka. Bylo to tak. V hromadě sazí a popela svítily dvě oči, vsazené do něčeho, co jen vzdáleně připomínalo něco mezi kominickou štětkou a léta nemytým mopem. Bohoušek. Vacík nezaváhal ani na vteřinu a chvatem, za jaký by se nemusel stydět ani antoušek, po kocourovi chmátnul a vytáhl ho z kobky ven. Otočil se zpět ke čtyřem solným sloupům a zvedl kocoura vítězoslavně nad hlavu. Jako první se probral synek: „Ty vole, Bohouš vypadá jak Batman,“ hlesl. A jako by tím vdechl vysvobozenému zvířeti život. Bohoušek zasyčel a zatal drápy do páně Vacíkovy pravice. Ten uvolnil svůj stisk a volný kocour se vydal na šílenou cestu po pokoji, aby dokončil dílo zkázy. Dopadl na pláty sporáku, přeběhl kuchyňskou linku, ze které přeskočil na svátečně prostřený stůl, odkud se za řinkotu tříštěného porcelánu vyšvihl na kdysi sněhobílé záclony, vyšplhal se po nich až ke stropu a ustrnul. Prach, který se již usadil, se znovu vznesl do výše a s ním se dali do pohybu i členové rodiny. Holčička se vrhla s křikem k oknu, kde k zemi strhla záclonu i s vyděšeným kocourem, paní Procházková se opět se záupněm svezla k zemi, pan Procházka uchopil láhev rumu stojící na stole a zbytek jejího obsahu ztrestal třemi mocnými loky a synátor jen bez hlesu pozvedl k mistru Vacíkovi obě ruce a ukázal vztyčené palce. Být to o Velikonocích, člověk by řekl: „Dokonáno jest.“ Ale že byly teprve Vánoce, mistr Vacík ometl rukou prach a saze z kobky a hbitě umístil zpět obě trouby, načež pravil: „Doma mě čekají s večeří, tak že bych už pro dnešek asi šel. Milostpaní si to tu trochu poklidí a vy mi po svátcích pane Procházko zavolejte, já se zastavím a vyčistím vám tu kobku a znovu vám vysvětlím, kdy a jak často to máte dělat. Tak hezké svátky,“ uzavřel a vydal se směrem ke dveřím. Když míjel pana Procházku, ten jen tiše hlesl: „Co jsem dlužen, mistře?“ „To nechte bejt, jsou Vánoce, berte to jako akt křesťanského milosrdenství a já se po svátcích zastavím,“ odpověděl mistr Vacík, proklouzl kolem něj do předsíně, nazul boty, prošel brankou, nasedl do auta a vydal se k domovu.

Už se šíralo a z oblohy se zase začínal sypat sníh. Když s autem vjížděl doma do dvora, říkal si mistr Vacík, že bílé Vánoce už nebyly, ani nepamatuje. A cítil, že se jej zmocňuje nebývalý klid. Ten nenarušil ani výkřik jeho ženy, který prořzl vzduch hned poté, co vstoupil do domu: „*Proboha Milane, kde ses tak zřídil,*“ zvolala Marie. Tchyni zamrzl na cestě do úst vanilkový rohlíček, tchán udiveně zvedl oči od stránky dezinformačního webu, dcera se rozesmála a syn počal zpívat: „*Co ty černej, stojíš vzadu, vystrkuješ na nás bradu...*“ Mistr Vacík se otočil k zrcadlu a pochopil. Apokalypsa v domě u Procházek se samozřejmě podepsala i na něm, neboť vypadal jak ostravský horník po šestnáctihodinové šichtě hluboko pod zemí. Z temné postavy zářila jen bělma očí a sněhobílé tenisky značky Nike. „*Notěbuch,*“ řekl si, a než k tomu stačila zavelet jeho žena, zmizel v koupelně. Po hodině vyšel ven čistý a voňavý jak Jezulátko. Stůl byl prostřený ke slavnostní večeři, jen ve tvářích rodiny zůstal ten nechápavý výraz a Marie tloukla nádobím v kuchyni výrazně víc než obvykle. Mistr Vacík, naopak nezvykle vyklidněný, pravil pevným hlasem: „*Tak už se na mě, rodinko, nezlobte a pojďte*

ke stolu. Budu vám to všechno vyprávět, tomu neuvěříte, ale buďte si jistí, že jsou rodiny, které jsou na tom v tuto chvíli mnohem hůř než ta naše.“ Tím prolomil napjatou atmosféru a ledy tály tím víc, když začal vyprávět. Po polévce už se všichni smáli, až slzeli a ve chvíli, kdy se mělo jít ke stromečku, mu Marie povídá: „*Řeknu ti, Milane, žít s kamnářem, to je někdy fakt trest boží. Kdyby mi tohle někdo vyprávěl, tak mu řeknu, že si to celé vymyslel. To se může stát jen tobě.*“

Pak už jen zacinkal tiše zvoneček, Ježíšek rozdál dárky, mistr Vacík si s chotí dali kávu a božihodovou vánočku, tchyně k vanilkovým rohlíčům přidala i stopečku griotky a tchán se tichým hlasem obou vnoučat ptal, jestli je opravdu možné, aby Země nebyla kulatá. Vacík junior mu na to řekl, že mohou zítra ráno zkusit sednout do auta, vyrazit a jet tak dlouho, až dojedou na konec světa. Pak už se šlo raději spát. Mistr Vacík si ale ještě před spaním poznamenal do svého kamnářského notesu: „*POZOR! Při úvodním zaškolování obsluhy topidla upozornit především majitele domácích mazlíčků na rizika spojená s otevřeným a nezabezpečeným puclochem.*“

Vůně v předvánočním čase

Text | Jitka Pokorná, Marta Jastrebnická
Foto | archiv Kolem kamen

To máte asi tak. Že se blíží adventní čas a Vánoce jsou za dveřmi, u nás v redakci poznáme podle toho, že jednoho krásného rána vstoupí do dveří kanceláře kolega Blažek a srdceryvně zapěje: „Štěěéééééééj večééér nastáál, kóóóóóóóléedu příchýýýstáál...“ Spolehlivě se nedostane nikdy přes verš „paní mámo vstaňte, koledu nám dejte...“, neboť v tom okamžiku už se opravdu od stolu vymrští panímáma Srbová a se slovy „když koledu, tak koledu“ se jme Karla honit po místnosti, ale chytit ho se jí stejně nikdy nepodaří. A takhle to pak jde každý den až do Vánoc. Ten okamžik přichází pokaždé jindy. Záleží na tom, kdy Karla manželka pošle na nákup do supermarketu a zdali už v něm mají v tu dobu supervýhodný předvánoční offer, kterého by si Karel všiml. Tedy hlavně zlevněné pivo a uzeniny. Jednou v rámci předvánoční nabídky zlevnili na krátkou dobu v soběslavském Lidlu rum, to pak Karel zpíval asi týden oblíbenou koledu o oktávu výš.

Letos přišlo koledování docela brzo, a tak jsme se rozhodli, že ještě do uzávěrky zkusíme připravit něco zajímavě vánočního na zub. Rovnou jsme se shodli, že škrtneme klasiku. Žádné rohlíčky, linecké ani pracny. To dělá každý a každý na to má osvědčený recept, na který nedá dopustit. Na tom jediném správném bychom se nedomluvili ani do příštích Vánoc.

Růžena nám opět odmítla vydat recept na takzvanou třebíčskou bramboru, což je navzdory názvu produkt chuťově vsutku makabrozní. V rodině je držen již od dob, kdy jejich prapraprababička působila ve Vídni jako kuchařka v rodině významného aristokrata, a dědí se z pokolení na pokolení. Původní název Fürstliche gefüllte Kartoffel (zkráceně Fügeffel) byl z čistě pragmatických důvodů změněn po roce 1945 na třebíčskou bramboru, protože jak babička Tonička říkala: „Nepůjdu přeci kvůli pitomému a pracnému vánočnímu cukroví do odsunu.“ Růžena tedy slíbila své babičce Toničce na smrtelné posteli (babiččině, ne Růženině), že recept nedá z ruky a až přijde její čas, předá jej zase někomu dalšímu z rodiny. Šefová sice navrhovala, aby si někdo z chlapců v redakci Růžu vzal, a tím se k receptu ve prospěch kolektivu dostal, ale to je, zdá se, neprůchodné. Především z důvodu poměrně komplikovaného mixu charakterových vlastností Růženy Srbové. Takže o letošních Vánocích si zase u Srbů pochutnají na bramborách a my, když budeme na Růžu milí a hodní (ale fakt hodně), tak nám přinese ochutnat.

Ted' už tedy víte, co v letošních receptech nenajdete, a na následujících stránkách se můžete klidně inspirovat k adventnímu pečení a tvoření. Dobrou chuť.

RUMOVÉ OŘÍŠKOVÉ KULIČKY BABIČKY INKY

U nás doma se jim říkalo vždy rumba koule, ale na internetu jsme pod tímto názvem našli trochu jiné složení. Ale my jsme je vždy dělali takto:

150 g vlašské ořechy • 150 g dětské piškoty • 150 g moučkový cukr • 1 žloutek • rum dle chuti • čokoláda na vaření • trocha másla

Velkým nožem na válu nahrubo posekáme ořechy. Dětské piškoty rozdrtíme a smícháme s ořechy, žloutkem, cukrem a rumem. Vytvarujeme kuličky, které ozdobíme rozehřátou čokoládou s trochou másla.

MAKOVÉ SUŠENKY

Receptů na cukroví s mákem je mnoho, zvláště u nás v Čechách. Nám se nejlépe osvědčil recept od <https://kitchenette.cz/clanek/linecke-cukrovi-s-makem>. Kitchenette má nejen výborné recepty a tipy, ale i všechno krásně nafotí. Tak tady jsou od ní makové linecké sušenky promazané citrónovým curdem.

250 g másla • kůra z jednoho bio citrónu • 110 g moučkového cukru • 1 polévková lžíce vanilkového cukru • 2 žloutky • 300 g pšeničné hladké mouky (my jsme pro zdravější verzi použili celozrnnou špaldovou) • 2 lžíce máku

Nejprve utřeme žloutky s moučkovým a vanilkovým cukrem a kůrou z citrónu do pěny. Přidáme mouku a zpracujeme těsto. Zabalíme do folie a necháme ideálně do druhého dne v lednici. Na pomoučněném válu vyválíme tenký plát (u verze z celozrnné špaldy má těsto tendenci se trochu trhat) a vykrájíme za pomoci vykrajovátek sušenky. Pro ozdobný reliéf jsme použili embosovaný váleček. Pečeme na plechu vyloženém pečicím papírem a potřeme trochou oleje v troubě na 150°C do růžova. Vychladlé sušenky promažeme citrónovým curdem.

RAŽENÉ PERNÍČKY

50 g másla • 250 g moučkového cukru • 100 g medu • 4 vejce • 2 kávové lžičky jedlé sody • 2 kávové lžičky koření do perníku • 650 g hladké mouky

Nejdříve utřeme máslo s cukrem, postupně přidáme zbytek ingrediencí a vypracujeme těsto. To se nesmí lepit, pokud bude potřeba, přidáme trochu mouky. Těsto zabalíme do fólie a dáme alespoň na 5 minut do lednice, může tam počkat ale i pár dní.

Těsto rozválíme, vykrajujeme formičkami různé tvary, pokud je plánujete věšet na stromeček, nezapomeňte vykrojit otvor na provlečení stuhy, když není ve formičce. V případě, že budete používat razítka místo formiček, uberte 1 lžičku sody nebo nahraďte sodu kypřicím práškem, perníčky tolik nevyskočí a ražba bude lépe vidět – na chuť to nemá vliv. Pečeme při 180°C asi 8 minut – podle velikosti perníčků. Horké perníčky potřeme rozšlehaným vejcem.

CITRÓNOVÝ CURD

4 žloutky • 70 g třtinového cukru • 70 ml citrónové šťávy • 50 g másla • kůra ze 2 bio citrónů, jemně nastrouhaná

Opatrně nastrouhejte kůru z biocitronů, které předtím dobře omyjete. Dejte pozor, ať nestrouháte kůru i se spodní bílou vrstvou, která je hořká. Smíchejte všechny ingredience a zahřívejte pomalu buď v hrnci s těžkým dnem, nebo ve vodní lázni. Směs míchejte do zhoustnutí. Plňte do skleniček a uchovávejte v lednici. Výborný je i na promazání Pavlovy, kterou jsme vyrobili ze zbylých bílků.

V Portugalsku by chtěl být komíníkem každý

Text | Jitka Pokorná, Marta Jastrebnická
Foto | archiv Kolem kamen

A zároveň tak trochu kunsthistorikem. Běžný Středoevropan by ve slunném Portugalsku nejspíš po komínech nepátral, ale pravý kamnář čas od času zabloudí pohledem na střechy domů, protože i komínové těleso ovlivňuje jeho práci. My už jsme si u nás doma celkem zvykli na fádňí technická zakončení komínových hlav. Proto jsme na jihu Evropy vždycky jako u vytržení, když vidíme tu různorodost pojetí komínů, jejich zdobnost. Mnohdy se jedná téměř o umělecká díla, která jsou ale zcela funkční. Ne vždy se ale jedná o komín v tom kamnářském smyslu slova. Na střechách totiž často najdete i komínům podobná zakončení přirozené ventilace domů, což je v horkých oblastech více než logické. Skutečný komín, pod nímž můžete dole v kuchyni najít kamna,

pak spolehlivě poznáte podle větší či menší míry zakouření bílé omítky.

Karel Blažek i na toto měl svou teorii, jak je u něj zvykem. Tvrdil totiž, že ty nezačouzené komíny jsou tam jen pro parádu a svou čistou barvou dávají na odiv lenost svých majitelů, „kteří by raději zmrzli, než by si zatopili.“ Dokonce nás o tom chtěl okamžitě přesvědčit a už se chystal zabušit na dveře nejbližšího domu s bílým komínem na střeše. Naštěstí jsme ho dokázali ode dveří odtáhnout, než tento svůj šílený nápad stihl realizovat. Už takhle nás místní považovali tak trochu za „tolos“, tedy za blázny. Karla jsme zpacifikovali větším množstvím pálenky Aguardente, což doslova přeloženo znamená hořící voda. To ho jako kamnáře uklidnilo. A my už jsme jen fotili, fotili a fotili.

TRADICE – KVALITA – INOVACE

**Na naše kamnářské hlíny i lepidla
se mohou kamnáři spolehnout!**

M40 – klasická šamotová malta (zrnitost 0,7mm a 1,5mm)

Rudomal 1100 – haťák, lepidlo (vlákna, cement, vodní sklo...)

M-FLEXI – hotová kamnářská „hlína“ (malta a písek), stačí jen přidat vodu...

P-D Refractories CZ a. s.

Nádražní 218, 679 63 Velké Opatovice

☎ +420 516 493 230 • E-mail: Robert.Kovac@pd-group.com

www.pd-refractories.cz

ŘEHULKA
S.R.O.

VÝROBA SPORÁKOVÉHO KOVÁNÍ A PŘENOSNÝCH STOLOVÝCH SPORÁKŮ

www.rehulka.cz

798 03 Ohrozim 68 tel./fax: 00420 582 393 538 e-mail: kachlaky@rehulka.cz

Zkратte si čekání na Ježíška

a dokončete tajenku: **Přejeme vám stovky vůní vánočních...**

M	K	A	M	N	O	V	E	C	Í	L	D
Z	R	N	P	H	A	Ř	Š	V	E	P	Ř
K	I	E	L	E	E	CH	T	CH	T	O	E
K	O	Í	H	H	C	S	A	R	O	K	V
A	N	L	U	T	Ř	K	E	A	P	E	O
A	B	L	E	Á	R	N	M	K	E	R	K
O	K	U	N	M	N	A	A	E	N	K	Í
A	H	M	O	U	K	M	P	N	I	Á	N
K	A	E	R	R	N	A	A	S	Š	R	I
K	CH	B	Ň	A	T	L	M	O	T	O	M
E	B	U	T	E	R	I	F	E	Ě	P	O
V	L	I	T	I	N	A	Ý	CH	N	S	K

BRUNNER • DŘEVO • FIRETUBE • HLÍNA • KACHEL • KAMNA • KAMNÁŘSTVÍ • KAMNOVEC • KOLEMKAMEN • KOMINÍK • LITINA • OHEŇ • PEC • POKER • ŘEHULKA • SPARTHERM • SPORÁK • TOPENÍŠTĚ • TROUBA

Vyluštěnou kamnářskou osmisměrku vyfotíte nebo naskenujete a pošlete nejpozději do 31. 1. 2024 na mail: redakce@kolem-kamen.cz. Tři úspěšné luštitelé odměníme malým dárkem.

Výhercem soutěže z minulého čísla, který v komparzu poznal kamnáře Martina Pecinu, je pan Jiří K. z Vlčí Hory. Posíláme mu malý dáreček.

Želetavská kamna

Podniková prodejna
Pražská 168, 675 26 Želetava
Tel.: +420 731 375 992,
+420 731 191 997

www.zeletavska-kamna.cz

Olymp +1 řada, rustikal hlazený, bílá lesk

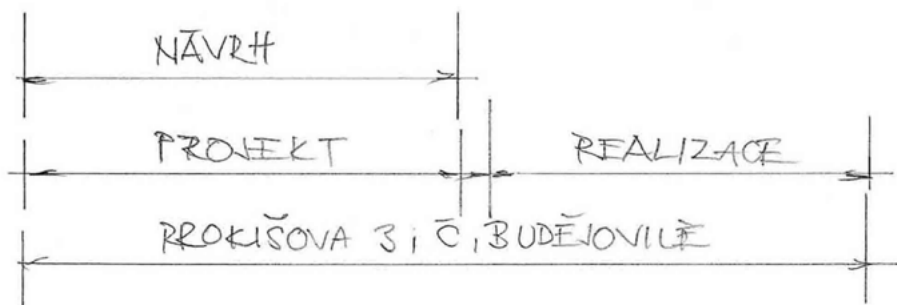
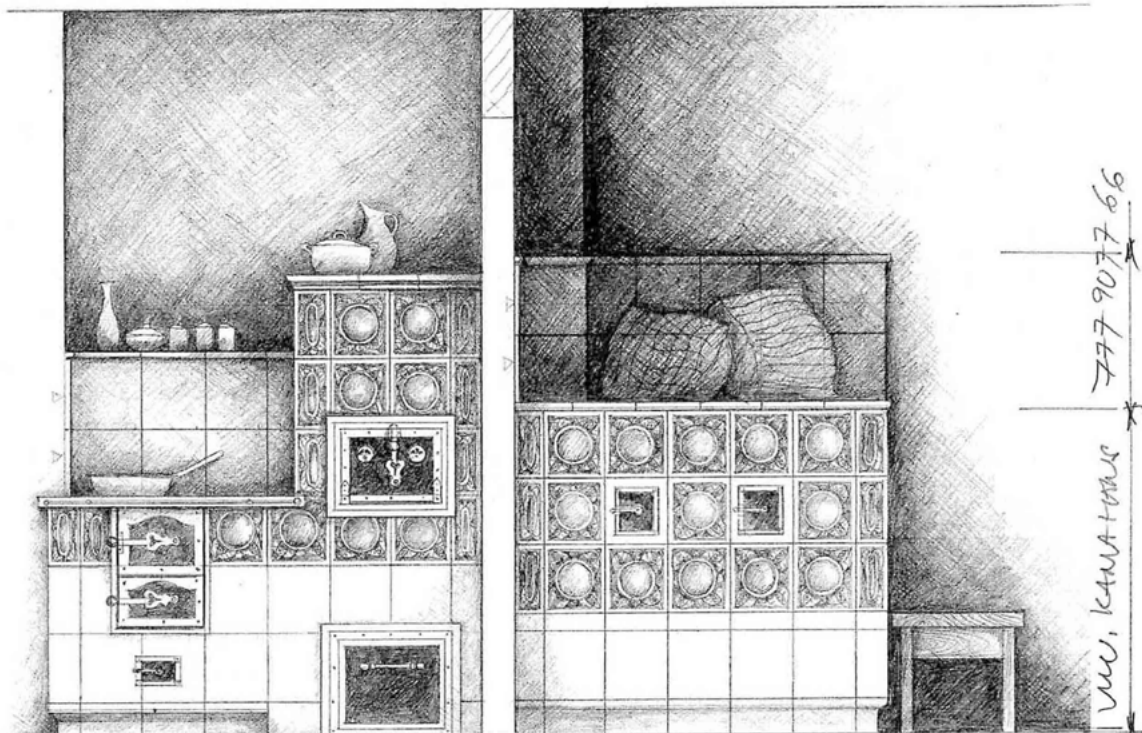
HANUŠ

K A M N Á Ř S T V Í

Prokišova 3, 370 01 České Budějovice

Tel.: +420 777 907 766 • E-mail: kamna.hanus@tiscali.cz

www.kamnahanus.cz

KACHLOVÝ SPORÁK S LEŽENÍM	
UVEDENÍ	R. HANUŠ
INVESTOR	J. KRÁL
1.4. 2019	M 1:100

CHCETE SE DOBŘE PŘIPRAVIT NA PŘÍŠTÍ ZIMU? RÁDI VÁM S TÍM POMŮŽEME

CENTRUM

KRBŮ a KAMEN

Kamnářství Jan Praus

Prodejna – showroom:

508 01 Hořice – Březovice 54

☎ 608 288 528 • centrumkrbu@seznam.cz

Aktuální otevírací dobu prodejny naleznete
na **www.centrumkrbu.cz**

Na obrázku: prostorový sálavý akumulční krb, krbová vložka
Schmid 4545 Lina, kachle K&K Poker – v glazuře mramorová mat-
ná a holubí modrá.

Ručně vyrobeno
v České republice

V souladu
s přírodou

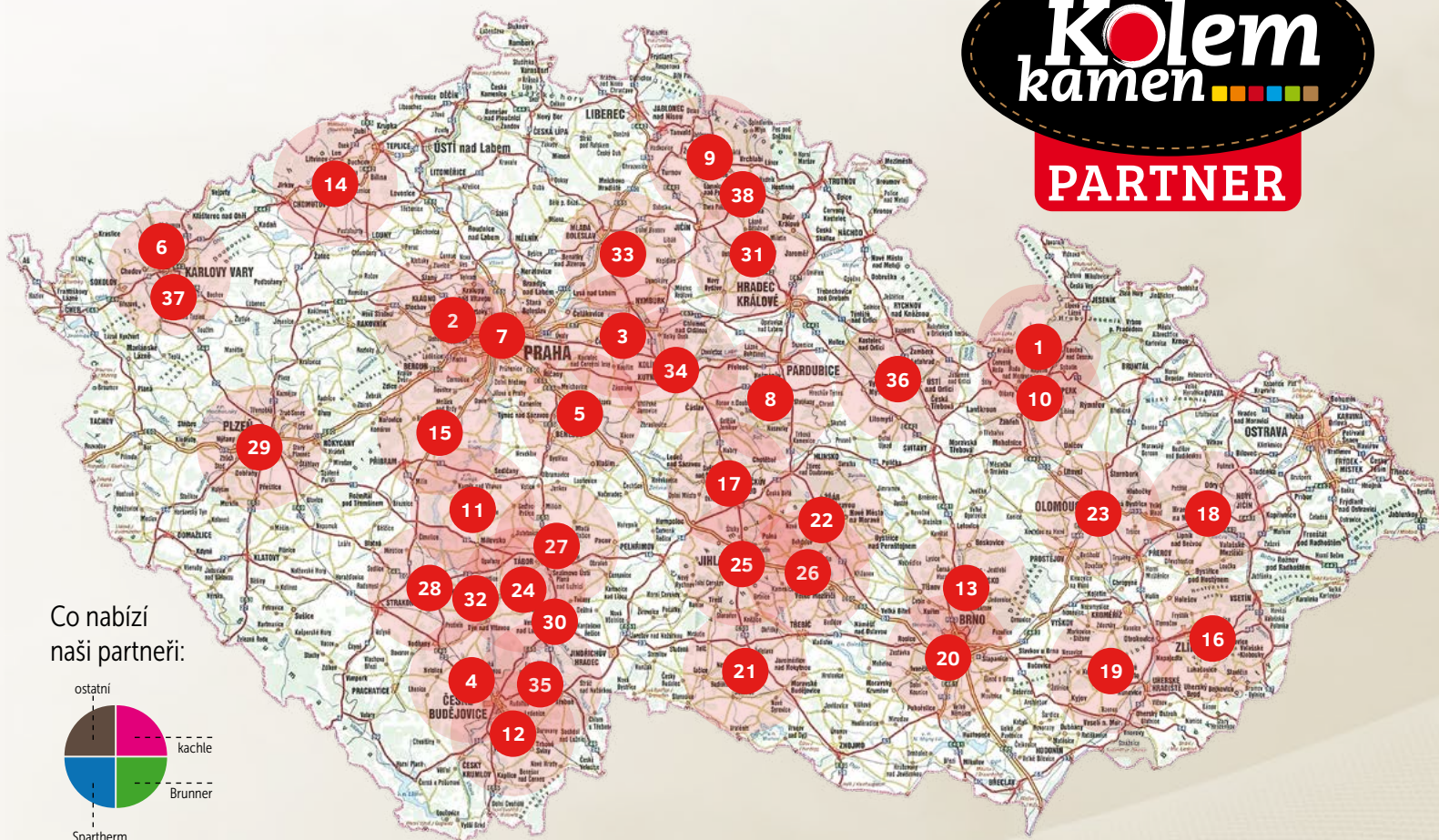
Mulier

*Vyrábíme porcelánové vypínače a zásuvky
mnoha tvarů a barev, malujeme na přání.*

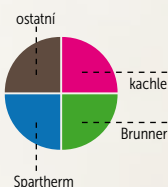
Více na www.mulier.cz nebo +420 702 82 42 42

Vše, co vás v časopise zaujalo, objednávejte u našich autorizovaných partnerů!

www.kolem-kamen.cz
**Kolem
kamen**
PARTNER

Co nabízí
naši partneři:

1. K-Plus

Údolní 384, 788 33 Hanušovice
jauernig@seznam.cz

2. Krbystyle, s.r.o.

Klicperova 10, 150 00 Praha – Smíchov
kosar@krby-style.cz, www.krby-style.cz

3. Jaroslav Turyna

Petra Bezruč 548, 289 11 Pečky
info@krby-turyna.cz, www.krby-turyna.cz

4. Roman Hanuš

Hamry 42, 373 41 Hluboká nad Vltavou
kamna.hanus@tiscali.cz, www.kamnahanus.cz

5. Kamnářství Tomáš Jíra

Hlavačovská 197, 251 66 Hrusice
 ☎ 777 333 461 • www.tomasjira.cz

6. Ladislav Koutecký

Nejdek
 ☎ 602 111 844, info@3xk.cz, www.3xk.cz

7. LAUBE – KRBY

K Přehradám 1205, 156 00 Praha 5 – Zbraslav
info@laubekrby.cz, www.laubekrby.cz
 ☎ 603 437 670

8. Martin Pecina

Koželužská 108, 537 01 Chrudim
martin.pecina@seznam.cz

9. Robert Pithard

Branská 397, 514 01 Jilemnice
robert.pithard@gmail.com, 777625619
www.kamnarstvipithard.cz

10. Bohdan Hrabec

Pod Senovou 46a, 787 01 Šumperk
bohdan.hrabec@seznam.cz
www.kamnarstvi-hrabec.cz

11. Vladimír Hejna

 Týrsovo náměstí 498, 399 01 Milevsko
 krby.hejna@seznam.cz, www.krbyhejna.cz
12. Sgrafito spol.s.r.o.

 Ledenická 688
 370 06 České Budějovice – Srubec
 krby@sgrafito.cz, www.sgrafito.cz
13. Richard Kučera

 Pod Sanatorkou 2508/1, 678 01 Blansko
 info@krbykucera.cz, www.krbykucera.cz
14. Krby Pelant s.r.o.

 U Stadionu 1190, 434 01 Most
 info@krbypelant.cz, www.krbypelant.cz
15. Petr Sedlák

 Malostranská 613, 262 02 Stará Hut
 petr@kamnarstvi-sedlak.cz
 www.kamnarstvi-sedlak.cz
16. Jiří Jurčák

 Na Gruntech 14, 763 11 Zlín – Lužkovice
 ☎ 777 733 337, jiri.jurcak@krby-kamna.com
17. Lubomír Smejkal

 Veselý Ždár, 580 01 Havlíčkův Brod
 krby.smejkal@seznam.cz
 www.krby-kamna-smejkal.cz
18. David Jakubka

 Teplice nad Bečvou 112, 753 01 Hranice
 kamnakrby@seznam.cz, www.kamnakubka.cz
19. TECHNOKLIMA UH s.r.o.

 Hradištská 95, 686 03 Staré Město
 krby@technoklima.cz, www.technoklima.cz
20. METAX KRBÝ s.r.o.

 Vídeňská 262/125c, 619 00 Brno
 grepl@krby-metax.cz, www.krby-metax.cz
21. Želetavská kamna – Brabenec, spol. s r. o.

 Pražská 168, 675 26 Želetava
 ☎ 731 191 997
 bervidovae@brabenec.info
 www.zeletavska-kamna.cz
22. Kamnářství Milan Blaha

 Příčná 140, 592 14 Nové Veselí
 ☎ 566 667 235, 602 786 353
 blaha_milan@seznam.cz, www.blahamilan.com
23. STAVEP Vaňha Pavel

 Dolní novosadská 41/26, 770 12 Olomouc
 ☎ 585 751 810, 777 070 585
 info@krbyolomouc.cz, www.krbyolomouc.cz
24. Štěpán Jankovič

 391 72 Sudoměřice u Bechyně 120
 ☎ 603 210 716, stepan.jankovic@seznam.cz
 www.kachlovakamna.kvalitne.cz
25. Jaromír Láznicka

 Sokolovská 1, 586 01 Jihlava
 ☎ 604 244 218, kamna@laznicka.cz
 www.laznicka.cz
26. Jaromír Láznicka

 Náměstí 178, 594 42 Měřín
 ☎ 773 575 255, kamna@laznicka.cz
 www.laznicka.cz
27. Kamnářství Jiří Mára

 Jungmannova 535/7, 391 01 Sezimovo Ústí
 ☎ 724 251 744, mara@kachlovakamna.net
 www.kamnamara.cz
28. Kamnářství Maršik

 K Háječku 224, 39701 Písek
 ☎ 776 158 414, marsikjan@seznam.cz
 www.krbymarsik.cz
29. Radek Peterka – kamnářství

 K Sinoru 251/9, 301 00 Plzeň 10 – Lhota
 ☎ 605 355 327, radekpeterka@volny.cz
 www.krby-peterka.com
30. Stavebnictví, kamnářství J Jan Vosecký

 Michalská 318, 391 65 Bechyně
 ☎ 602 155 682, vosecky.j@seznam.cz
 www.sporacek.cz
31. Centrum krbů – Jan Praus

 Brezovice 54, 508 01 Hořice
 ☎ 603 293 711, info@centrumkrbu.cz
 www.centrumkrbu.cz
32. Jihočeské kamnářství – Jaroslav Prokop

 Želeč 317, 391 74 Želeč
 ☎ 732 736 434, info@jihoceskekamnarstvi.cz
 www.jihoceskekamnarstvi.cz
33. Kamnářství Horák

 Družstevní 380, 294 41 Dobruška
 ☎ 603 271 255, horak.dobruška@gmail.com
 www.kamnarstviorak.cz
34. Pavel Mlázovský

 Malešov 57, 285 41 Malešov – Kutná Hora
 ☎ 777 211 904, pavel@mlazovsky.cz
 www.pece-kamna-sporaky.cz
35. Kamnářství Címl

 mjr. Karla Černého 837/6, 373 72 Lišov
 ☎ 728 463 421, kamna-krb@seznam.cz
 www.kamna-krb.cz
36. Leoš Rožnovský

 Dolní Babákov 12, 539 01 Včelákov
 ☎ 799 797 185, 466 566 262
 kamna@roznovsky.eu, www.roznovsky.eu
37. Ing. Jan Koutecký

 Vzorková prodejna Merklínská 14
 360 10 Karlovy Vary – Sedlec
 ☎ 736 111 844, www.koutecky.top
38. Zdeněk Volech

 513 32 Martinice v Krkonoších 130
 ☎ 777 023 110, kamnavolech@gmail.com
 www.kamnavolech.com

ra rit ky

Krby, které by vás mohly i kousnout...

Villa della Torre, jeden z nejzajímavějších a nejkrásnějších klenotů italské renesance, byla navržena Giuliem Romanem a Michele Sanmicheli mezi lety 1440 a 1562 podle vzoru antického římského domu. Najdete ji neda-leko Verony ve vinařské oblasti Valpolicella. V roce 2008 dům koupila Marilisa Allegrini a nyní je domovem vína a umění.

Vilu proslavily obrovské krby, umístěné v různých místnostech v přízemí, gigantické sochy vytesané z jednotlivých bloků kamene, uvnitř kterých je umístěn krb. Představují lva, dvě mořské příšery a démonického obra. Často se diskutovalo o významu těchto groteskních děl, který však zůstává obklopen tajemstvím. Možná je třeba jej hledat ve složité symbolice, která prostupuje celou složitou strukturu Villa della Torre.

Za další podobnou italskou památkou musíte cestovat ještě mnohem jižněji. Až do Říma. Zde najdete slavná Ústa pravdy, La Bocca della Verità, která jsou umístěna pod podloubím kostela Santa Maria in Cosmedin, ve kterém jsou uschovány vzácné relikvie – ostatky svatého Valentýna. Vložit ruku do úst chce trochu odvahy. Má se totiž za to, že se jedná o pradávny detektor lži. Otvor v ústech, kterým se dá prostrčit ruka, prý sloužil k tomu, aby odhalil lháře. Ruka někoho, kdo pronesl lež, byla ukousnuta. Takže bacha na dezinformace!

Kamnářovo ucho

David Bowie: Blackstar

63 % Britů souhlasí s názorem, že David Bowie je největší britskou ikonou 20. století. V naší hudební redakci je těchto Britů hned několik. A my všichni Britové jsme odchod Davida Bowieho oplakali. A taky musíme uznat, že odešel s pěknou parádou. Jeho poslední album, které nahrál krátce před smrtí, je skvělé.

O tom, že má rakovinu jater, se dozvěděl v srpnu 2014. Poté nabídl překvapenému producentu Viscontimu spolupráci na dalším albu. S natáčením se začalo v lednu 2015 a nahrávalo se vždy souvisle 10 dní v měsíci až do konce března. Pak následovala ještě dvoutměsíční postprodukce. Výsledkem je skutečný hudební i filosofický odkaz člověka, který ovlivňoval svou tvorbou po celá desetiletí svět rockové hudby.

Tony Visconti po Bowieho smrti prohlásil, že celý projekt byl vlastně koncipován jako smrt, která se má stát součástí uměleckého díla. První video k singlu je vizí, co nás jako lidstvo může v budoucnu čekat, a v úplně posledním zveřejněném klipu jeho kariéry snad poprvé v životě David nehraje roli druhé postavy, ale jen sám sebe. Vydání posledního alba bylo naplánováno na jeho 69. narozeniny, které oslavil 8. ledna 2016. Necelé dva dny na to zemřel.

Loučení je cítit v každé notě i v textech. A přesto snad nikomu takhle spojitost nedošla. Rozhodně to nechtěl nikdo připustit, zvláště když ještě na albu „The Next Day“ David zpíval: „Jsem tady, ještě úplně neumírám.“ Na Blackstar už ale zpívá jinak: „Něco se stalo v den, kdy zemřel...“ Nestává se zrovna často, že by si rocková hvězda napsala vlastní requiem. Pokud si dobře vzpomínáme, naposledy se to povedlo chlapíkovi jménem Wolfgang Amadeus Mozart.

Dežo Ursiny: Christmas Time

Ve snaze najít vánoční náladu a doporučit vám něco, co si můžete s chutí pustit pod stromečkem, jsme se vydali hodně daleko do historie. Skoro až do pravěku československého progresivního rocku přelomu 60. a 70. let minulého století. Dežo Ursiny patří jednoznačně mezi pilíře slovenské hudební scény 20. století. Byl jedním z mála, kteří se dokázali inspirovat, ale nikdy se nesnížili ke kopírování. Počáteční inspiraci v hudbě The Beatles přetavil do své kapely The Beatmen, později založil skupinu The Soulmen, inspirovanou pro změnu hudbou britských The Cream. Inspirace to ale byla pozitivní, kterou jsme na Slovácích vždycky obdivovali. Poslouchali západní kapely, pochopili, o co jde, a s tímto pochopením vytvořili vlastní hudbu, svébytnou a jasně ukotvenou v žánru. Nikdy se to nesnažili zahrát, na rozdíl od mnoha českých kolegů, stejně, lépe či rychleji. Hráli to prostě po svém.

V případě desky Dežo Ursiny a Provisorium navíc ryze československy. Rytmiku na albu totiž odvádí v té době asi nejsehranější duo Kulhánek - Šedivý z pražské skupiny Flamengo. A celé je to nazpívané anglicky. V roce 1973? V socialistickém Československu? Kde asi udělali soudruzi chybu? No hlavně, že ji udělali. Díky tomu máme na gramofonu položenou jednu ze zásadních desek té doby. Její celou první stranu tvoří rozsáhlá epická kompozice Christmas Time. Má tajemně poutavou atmosféru, která k Vánocům patří. Vrcholem jsou Ursinyho skvělá kytarová sóla. Málo tónů, ale velký rozmysl a nesmírný cit. Ursinyho i Filipův sólový výstup využívá podobných motivů a je na hony vzdálen obvyklým „soubojům“ tehdejších instrumentalistů. Tady je nade všechno ostatní cítit soulad. Později se ozve i pohádkový hoboj a na chvíli i smyčce. Veselé Vánoce.

Kamnářství Petr Sedlák
Malostranská 613, Stará Huť
+420 608 889 366 • petr@kamnarstvi-sedlak.cz
www.kamnarstvi-sedlak.cz

Vladimír LAUBE – KRBY
www.laubekrby.cz

Želetavská kamna
Podniková prodejna
Pražská 168, 675 26 Želetava
Tel.: +420 731 375 992, +420 731 191 997
www.zeletavska-kamna.cz

KAMNÁŘSTVÍ MARŠÍK
K Háječku 224, 39701 Písek
☎ 776 158 414, marsikjan@seznam.cz
www.krbymarsik.cz

SGRAFITO spol. s r.o.
www.sgrafito.cz
České Budějovice

Krbystyle s.r.o.
Prodejna a showroom:
Klicperova 10, 150 00 Praha-Smíchov
Tel.: +420 725 500 009, +420 722 600 009
www.krby-style.cz

KAMNÁŘSTVÍ HRABEC
Bohdan Hrabec
Pod Senovou 46a
787 01 Šumperk
bohdan.hrabec@seznam.cz
tel: 602 787 024
web: kamnarstvi-hrabec.cz

www.krbyhejna.cz
krby.hejna@gmail.com
☎ 775 288 027, 777 288 027

CENTRUM KRBŮ a KAMEN
centrumkrbu@seznam.cz
www.centrumkrbu.cz
Hořice - Březovice 54 tel.: 493 691 311

Kamnářství Tomáš Jíra
KAMNA
KRBY
PECE
SPORÁKY
www.tomasjira.cz

KRBY PETERKA KAMNÁŘSTVÍ
K Sinoru 251/9, 301 00 Plzeň 10 – Lhota
☎ 605 355 327
radekpeterka@volny.cz, www.krby-peterka.com

JAN VOSECKÝ
stavebnictví, kamnářství
Michalská 318, Bechyně
vosecky.j@seznam.cz
☎ 602 155 682

NOVĚ Z PECE

Do kachelníku zařadili další typy ozdobných pásků.

ROZMARÝNA 7 X 22,5CM

označení	jednotky
PR2201	1,5
PRRBL	2,0
PR220304 roh celá – celá	2,5
PR2205	2,0
PR2206	2,0

JEŘABINA 9 X 22,5CM

označení	jednotky
PJ2201	1,5
PJRBL	2,0
PJ220304 roh celá – celá	2,5
PJ2205	2,0
PJ2206	2,0

ŠÍPEK 9 X 22,5CM

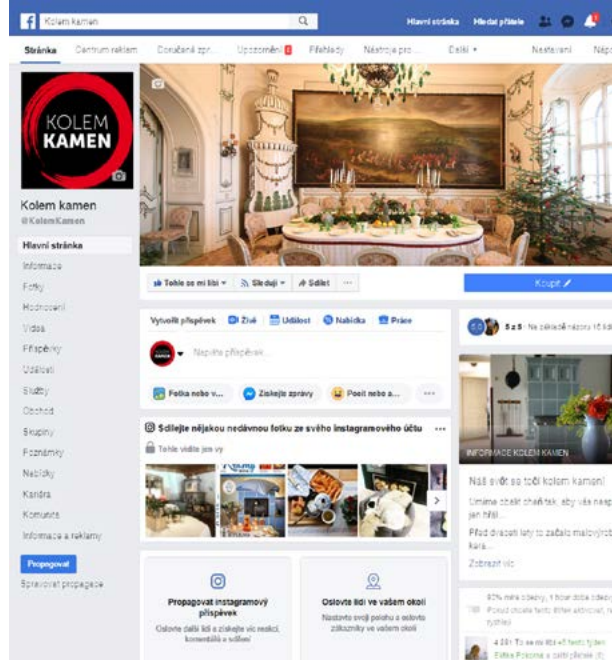

označení	jednotky
PS2201	1,5
PSRBL	2,0
PS220304 roh celá – celá	2,5
PS2205	2,0
PS2206	2,0

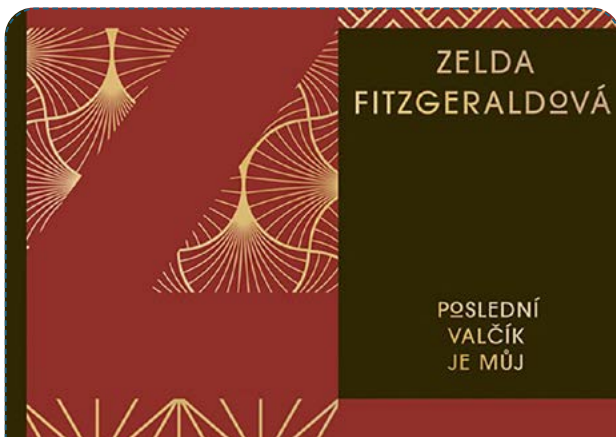
Pokud budete mít zájem odebrat časopis Kolem kamen, rádi vám zašleme fakturu pouze na poštovné a balné. Částka bude činit 200 korun bez DPH a zahrne všechna následující 4 čísla. **Objednávejte mailem na: casopis@dobre-remeslo.cz**

Přidejte se k nám na Facebooku [@KolemKamen] a Instagramu [#kolem kamen]

Co čteme za kamny?

Zelda Fitzgerald: Poslední valčík je můj

„Středozemí, tak hluboce řecké, si olizovalo tlamu nad okrají naší hořečnaté civilizace.“ Tak začíná jedna kapitola z jediné knihy americké spisovatelky Zeldy Fitzgerald. Naleznete ji asi ve třetině knihy, a právě včas, abyste se zas chytili a knihu úplně neodložili. Ne že by nestálo za to ji číst, naopak, to bychom ji sem nevybrali. Ale není to snadné a je dost možné, že vám při čtení – řečeno terminologií mého kamaráda, vášnivého čtenáře a cyklisty – „bude padat řetěz“.

Většina z nás asi zná spíš dílo jejího manžela Francise Scotta Fitzgeralda a také jistě střípky z jejich společného náročného soužití. Manželé Fitzgeraldovi byli ve dvacátých letech minulého století hvězdami vysoké newyorské společnosti. Byli americkou veřejností vnímáni jako typičtí představitelé své generace. Bydleli v luxusním hotelu, žili výstředním životem plným večírků spojených s konzumací velkého množství alkoholu, ale jejich vztah provázely hádky a vzájemné obviňování z nevěry. Po čtyřech letech v NY se odstěhovali i se svou jedinou dcerou do Francie. Začít znovu a věnovat se kariéře. Všichni přece máme nějaké plány a sny, které chceme uskutečnit. A bývá někdy těžké unést úspěch, a ještě těžší neúspěch. A je třeba se nevzdávat. A co všechno je nutné obětovat a přežít. To vše popisuje autorka ve svém částečně autobiografickém románu. A popisuje to opravdu skvostně. Jejím prostřednictvím se ocitnete v zahradě na americkém jihu, kde ucítíte vůni popínavých růží a uslyšíte hlas přísného otce. Při čtení o Francouzské riviéře vás oslepi žhavé slunce a zaslechnete unavené středověké zvony. Po vyličené hodině baletu vás budou bolet palce. A při líčení nevydařeného vztahu vás bude bolet srdce.

Poněkud rozháraný život, nenaplněné ambice a nešťastné vztahy vedly k tomu, že se manželé vrátili do Ameriky a Zelda se musela uchýlit do psychiatrické léčebny, kde poměrně rychle napsala tento román. Její manžel ji donutil ho ještě jednou přepsat a oboje se prý projevilo ve fragmentaritě tohoto textu. Anebo to byl styl Američanek, které pobývaly v těchto letech mezi válkami ve Francii? Chvátající text rozlité po stránkách knihy trochu připomíná frenetické texty Gertrudy Steinové, se kterou se Zelda Fitzgerald v Paříži musela potkat. Knihy obou žen se těžko čtou, ale máte pocit, jako byste jejich příběhy opravdu prožili, a ten dojem zůstává velmi dlouho.

Jan Němec: Liliputin

Za mírových časů v době studené války jsme se na gymnáziu v předmětu branná výchova učili slavný výrok generála Clausewitz: „Válka je pokračování politiky jinými prostředky“. Je to definice výstižná a jasná, jen jsme měli pocit, že ji v praxi nijak nevyužijeme. O několik let a jednu revoluci později, jsem dostal školení na téma válka od svého tchána, bývalého vysokého důstojníka ČSLA. U nedělní babovky vyprávěl, jak to měli na generálním štábu západního okruhu přesně spočítané a naplánované, jak dobydou pod sovětským velením kapitalistický západ: „*Tři operace a byli bychom u Atlantiku. Ale nesměli by se bránit!*“ Kroutil hlavou a smáli jsme se tomu.

Na výše uvedenou definici a strategii si jistě vzpomněl i pilný KáGé-Bák Putin, když vyšplhal do nejvyššího patra politiky, naučil se jezdit na tygrovi, udělal všechny kliky a zjistil, že přitom nějak nestihl pořádně řídit vlastní stát. Ve světě ho sice poplácají po rameni, peníze za nerostné bohatství tečou, ale pořád ho neberou vážně tak, jak by chtěl, i když má doma zlatý záchod a pořídil si vlčáka jako každý správný vůdce. Možná mu ale jen jeho osobní astrolog řekl, že on je ten, kdo změní řád světa. U chorých mozků důvod není důležitý. A tak začal pokračovat v politice jinými prostředky. Bude to znít krutě, ale dokud podobnou politiku vedl daleko od našich hranic, pořád jsme měli pocit, že se nás to úplně netýká, i když je to hrozné. Že si svět nechtl všimát vážných varování, se ukázalo v únoru 2022, příliš blízko nejen na kilometry.

Dovedeme si vůbec představit, jaké to je, když opravdu začne válka? Nejspíš ne. Přejde nám to tak nemyslitelné a neskutečné. Žijete svůj život, plánujete, že si konečně dojdete k doktorovi, oženíte se, navštívíte babičku, řeknete šéfovi, že končíte a jedete na dovolenou. Ať už máte malé nebo velké plány, když začne válka, všechno je jinak. Najednou oceníte i to, že jste naštěstí ještě včera večer stihli vyměnit rybičkám vodu v akváriu, protože to bude na dlouho jediná voda, kterou budete mít k dispozici, protože vodárnu rozbombardovali.

Příběhy v povídkách Jana Němce jsou napsány tak skutečně, že se dokážete vcítit do problému lidí, kteří se kvůli válce dostali do zoufalé situace. To za války bývá, ztráty jsou totiž povoleny, jak jsme se také v branné výchově učili.

Pokud nemáte rádi povídky, věřte, že tady jsou opravdu na místě a moc se povedly. Navíc pro čtení u kamen jsou velmi vhodné, protože se nebudete chtít nechat od čtení rušit, a máte takto automaticky zajištěné přestávky na přikládání. A rozhodně neodejte tu chybu, že si po dočtení jedné povídky přečtete jen kousek z další, abyste věděli, o čem bude! Protože ji pak stejně hned budete muset dočíst celou.

...se už naše pohledy budou definitivně upírat k jaru. Budeme sice již na konci topné sezóny, ale jak každý poučený majitel kamen ví, konec topné sezóny vždy znamená jen počátek té nové. Jsou si toho vědomy i kamnářské firmy, a tak bude jistě k dispozici mnoho novinek, které představí na jarních veletrzích.

Opět dojde na rozhovor, tentokrát si budeme povídat s jedním velmi tradičním kamnářem z Vysočiny, ale také s profi kuchařem, který si pro své vaření nechal postavit tradiční kachlový sporák. V novém roce spatří světlo světa i speciální rubrika, zaměřená na možnosti studia a vzdělávání v kamnářském oboru.

Vydáme se společně na první jarní výlety, ohlédneme se ale i do historie a prohlédneme si další dobové katalogy.

Uvidíme, jaká ta letošní zima bude, články budeme nejspíš psát ještě za kamny, ale my víme. Snad se nám na stránky jarního vydání už podaří dostat i něco z atmosféry začínajícího jara, rozkvetlých luk a rašících zahrad kolem našich domů.

Užijte si klidné Vánoce a na jaře se těšme na viděnou!

Víte, že...

- **voda**, chemickým vzorcem H_2O , je chemická sloučenina vodíku a kyslíku; spolu se vzduchem, resp. zemskou atmosférou, tvoří základní podmínky pro existenci života na Zemi
- **otopná voda** je tekutina, která protéká potrubím topného systému na cestě k radiátorům nebo podlahovému vytápění; tato voda je ve výměníku tepla ohřátá na určitou teplotu, teprve poté je přivedena do topného okruhu a dodána na otopné plochy.
- **Schrödingerova kočka** je fyzikální myšlenkový experiment, který ilustruje paradox kvantové superpozice dvou stavů na příkladu kočky, která by měla být současně živá i mrtvá; rakouský fyzik Erwin Schrödinger jej formuloval roku 1935, aby poukázal na problémy tzv. kodaňské interpretace kvantové mechaniky

KRBY-KAMNA-TURÝNA

OHEŇ V DOBRÝCH RUKOU

specialista pro stavbu krbů a kamen | široká nabídka od prestižních výrobců
kamenná prodejna s více než 111 vzorky
komplexní služby od návrhu až po realizaci | důvěryhodné reference

www.krby-turyna.cz | ☎ 723 174 928

SPARTHERM®

THE FIRE COMPANY